

БУХГАЛТЕР УЧУН ЭЛЕКТРОН ТАРМОҚ

1-бетда миллий бозоримизда фақат Россиянинг ABC дастури ишлатиларди. У билан қиёслаганда бизнинг биринчи ва асосий устунлигимиз шундан иборатки, биз яратувчилар шу ердамиз, agar, дейлик, бизда курилиш соҳасида бирор нарса ўзгарадиган бўлса, бизнинг ўзимиз дастурни тезлик билан қайта ишлаймиз. Бизнинг иккичи устунлигимиз – бу нархларда. Россиядан келтириладиган лицензияни маҳсулотнинг нархи қиммат. Ва ниҳоят учинчидан, мижозларимиз бу дастурни маҳсулот билан ишлаш осон деб ҳисоблашида.

– У қандай ишлайди?

– Дейлик, сиз йўл қуришингиз керак... Сиз бизнинг дастуримизга кирасиз (унга курилиш бўйича барча зарурий меъёрлар киритилган), ўзингизга керакли ишларни танлайсиз, керакли ўтчамларни кириласиз, натижада сизда иш ҳажми бўйича ва ресурслар ведомостлари, жорий нархлардаги ресурс сметаси, курилиш харжатлари бўйича барча зарур йигма ҳисоб-китоблар пайдо бўлади.

– Бу маҳсулот қанча туради?

Бизнинг дастур 980 минг сўм. Билишимча, Россияники 1,8 миллион сўм...

• Алексей ВОТИНОВ, «BISoft multimedia» компаниясининг ишлаб чиқариш бўйича директори:

– Биз ўзимиз ишлаб чиқсан «БИС – Бухгалтерская Интеграционная Система» дастурини тақдим этамиз. Ўнинг ҳаммаси ўзбекистонда солик қонунчилигидаги энг сўнгти ўзгаришларни ҳисобга олган ҳолда тайёрланган. Бозорда рақибларимиз бор, жумладан, «1С:Бухгалтерия». Бизнинг устунлигимиз шундан иборатки, бизнинг манбанимиз 1Сга нисбатан очиқроқдир. Бу шуни англатадики, манбани бевосита яхлит – барча проводкаларни бир вақтда кўриш мумкин. Иккичи устунлиги – қонунчилигидаги ўзгаришларни зудлик билан қайд этиш. Рақибларимизда содир бўлган ўзгаришлар Москва орқали ўтгунча, биз бу ерда ҳамма нарсани анча тезроқ бажариб қўяшимиз.

Яна бир жуда муҳим ҳолат – бизнинг тизимимиз бузилишларга анча чидамли. Компьютерлар билан нималар юз бермайди дейсиз... Энг кенг тарқалган муаммо – чироқ учб-ёнини. Масалан, «1С» ҳолатида маълумотномадаги бузилиш барча маълумотларнинг йўқолишига

олиб келади. Бизнинг дастуримиз эса ўзини ўзи тиклашга уринади, ҳатто агар маълумотнома қайсирид сабабга кўра тикланмаса ҳам, фақат фирманинг номи йўқолади, проводкаларнинг барча манбалари саклаб қолинади ва унинг ҳаммасини қоғозга чиқарилган матн бўйича бир неча соат мобайнида қайта тиклаш мумкин. Бу бизнинг бошқа дастурлардан асосий афзалигимизdir.

– Сизнинг дастурингиз кичик бизнес учунчи?

– Исталган бизнес учун. Бизда «мини», «макси» ва «элита» пакетлари мавжуд. Аммо бу корхоналар тури бўйича бўлиш эмас. Умуман олганда, дастурларимизнинг исталган тури исталган корхонада ишлаши мумкин. Фарқи – унинг жиҳозланганлигидаги, у тегишлича пакет сифатига ҳам таъсир кўрсатади.

– Эҳтимол нархга ҳам таъсир кўрсатар?

– Исталган ҳолда барча нарсани тўлиқ қамраб оловчи – проводкадан бухгалтерия ҳисоботи шаклини принтердан чиқаргучча (имзо, муҳр кўшиш ва солик инспекциясига элаш) энг тўлиқ дастур пакет нархи 299 минг сўм. Лицензияга эга шу тоифадаги «1С» камида ярим миллион сўм туради, яна бу дастурнинг энг тўлиқлигига ишонмайман...

• Махмуда Ёкубова, «Sen-Soft» компаниясининг бухгалтери:

– Биз Ўзбекистон бозорида 10 йилдан бери ишлаймиз. Бизнинг асосий устунлигимиз бухгалтерлар учун дастурлардан фойдаланишининг соддалиги ва қулалигидан иборатдир. Ҳатто техник жиҳатдан унча малакага эга бўлмаган бухгалтер ҳам икки соат мобайнида бизнинг куйидаги маҳсулотларимизни ўзлаштира олади – «SNS: Бухгалтерия», «SNS: Зарплата», «SNS: Кадры».

Бизнинг дастурларимиз исталган вазифани ҳал қила олади, ҳисботлар ва чиқиш шаклларининг катта миқдорини тақдим этади. Биз уларни ўзимиз ишлаб чиқсанмиз, бу бизнинг миллий маҳсулотимиз. Бундан ташқари бизда рус ва инглиз тилларидан ташқари ўзбек тилида ҳам қулаш интерфейс бор, бу бугунги кунда бизнинг кўп рақибларимизда мавжуд эмас.

Бугунги кунда қайси бухгалтер қонунчилик бўйича электрон манбасиз ишлай олади... Эътиборлиси, кўргазмада нафақат тижорат,

балки давлат ташкилотлари ҳам бу соҳадаги таклифлари билан чиқдилар. Жумладан, Адлия вазирлиги ҳозирча бепул бўлган ўзининг маҳсулотини – LexUZ ҳукукий ахборот кидирув тизимининг тармоқ версиясини тақдим этди.

• Шуҳрат ЯМИНОВ, Адлия вазирлигига қарашли ҳукукий ахборотлаштириш марказининг техник масалалар бўйича директори:

– Адлия вазирлиги пулли маҳсулотни тақдим этадими?

– Ҳозирги пайтадан фойдаланувчилар бизнинг тизимга бепул асосда кира оладилар – барча ҳужжатларни кўчириб олиш ёки шунчаки қўриш мумкин. Бироқ биз тез орада тижорат тартибига ўтишини режалаштирямиз. Ҳозир фақат шуни айтишим мумкини, бу жуда қиммат бўлмайди.

Конунчилик тизими ўз ҳолича тижорат маҳсулоти ҳисобланмайди, аммо уни бошқариш – доимий янгилаш, долзарб иш ҳолатида ушлаб туриш муйайн харжатларни талаб қиласди.

– Сизнинг тизимингиз миллий ўзига ўхшаш «Норма» ёки «Право» тизимларидан нима-си билан фарқ қиласди?

– Биринчидан, у Интернет тармоғида жойлаштирилган. У ёзилган дискларни сотиб олиш керак эмас, сиз шунчаки порталга кирасиз, рўйхатдан ўтасиз, кириш калитини оласиз ва манбадан исталган вақт чекловсиз фойдаланасиз.

Ҳозир бизда 1990 йилдан бери қабул қилинган 16,5 минг меъёрий ҳужжат мавжуд, тизимимизнинг ўзига хослиги шундаки, биз ҳужжатларни бандма-банд қайта ишлаймиз.

– Қайси маънода?

– Бу шуни англатадики, фойдаланувчи ҳужжатнинг қисмлари бўйича қидириши мумкин. Яни, сиз турли ҳужжатлардан сизга зарур бўлган атама эслатиладиган парчаларни ташлаб оласиз, тизим сизга ҳужжатларни тўлиқ бермайди (бошқа маълум меъёрий ҳукукий тизимлар каби), балки сизга керакли сўз ёки ибора учрайдиган моддаларнинг тегишили хатбошиларнингина беради. Бу жуда кулаидир, чунки қисмларни танлаш жуда

сермашақат жараён.

• Марина БЛАГИХ, «Norma-Hamkor» компаниясининг сотиши бўйича менежери:

– «Норма» ўз фойдаланувчиларидан нима-си учун пул олади? Масалан, Адлия вазирлиги контекст бўйича қидириши ўзининг асосий ишларидан бири деб ҳисоблаиди...

– Йўқ, бизда ҳам бор, биз Адлия вазирлиги билан яқиндан ҳамкорлик қиласди. Бизнинг манбамиз мунтазам равишда жуда зудлик билан янгиланиб борилади, у амалда қонунчиликнинг жорий ҳолатига мувофиқ келади. У иктибосларга тўла, исталган ҳужжатнинг аввалги таҳрирларини кўриш мумкин, бу баъзан фойдаланувчи учун жуда керак ва мухим бўлади.

Программы «NORMA»

– «Право» тизими «Норма»дан арzonлиги ростми?

– Уларнинг манбаси, менинг билишимча, бир неча бўлимларга бўлинган, уларнинг ҳар бири алоҳида сотилади. «Норма» эса ягона манба бўлиб, барча ҳужжатлар кўламини ўзбек ва рус тилларида қамраб олади, «Солик ва божхонҳа ҳабарлари» газетаси ва «Норма» мутахассисларининг тушунтиришлари билан умуман тикин мукофот бўлиб кетади. Ҳар хафта уни электрон кўринишда олиш мумкин, шунга мувофиқ улар йирилмайди ва йўқолмайди. Шуларни ҳисобга олиб айтиш мумкини, бизнинг дастуримиз шунга ўхшаш дастурлардан ҳеч ҳам қиммат эмас.

Юлия ЯШИНА,
максус мухбири миз.

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СЎМГА НИСБАТАН КИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2008 йил 20 майдан бошлаб валюта операторлари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан киймадаги кийматни белгилайди:*

1 Австралия доллари	1227,51	1 Малайзия ринггити	403,35
1 Англия фунт стерлинги	2546,25	1 Польша злотийси	597,06
1 Дания кронаси	271,06	1 СДР	2115,07
1 БАА дирхами	355,84	1 Туркия лираси	1044,80
1 АҚШ доллари	1306,84	1 Швейцария франки	1244,25
1 Миср фунти	244,70	1 ЕВРО	2022,07
1 Исландия кронаси	16,57	10 Жанубий Корея вони	12,49
1 Канада доллари	1300,99	10 Япония иенаси	125,36
1 Хитой юани	186,93	1 Россия рубли	54,85
		1 Украина гривнаси	258,78

*) Валюта кийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу кийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	21.05.2008	1	0,8247	1	1,292	1	0,0348
Арманистон	21.05.2008	1	308,83	1	485,92	1	13,03
Беларусь	22.05.2008	1	2136,00	1	3358,22	1	90,17
Грузия	21.05.2008	1	1,449	1	2,2599	1	0,061
Козогистон	22.05.2008	1	120,59	1	189,71	1	5,1
Қирғизистон	17.05.2008	1	36,3914	1	56,4449	1	1,5265
Латвия	22.05.2008	1	0,449	1	0,702804	1	0,0189
Литва	22.05.2008	1	2,2074	1	3,4528	10	9,3205
Молдавия	21.05.2008	1	10,3457	1	16,1899	1	0,4369
Тоҷикистон	22.05.2008	1	3,4317	1	5,3668	10	1,4487
Ўзбекистон	20.05.2008	1	1306,84	1	2022,07	1	54,85
Украина	21.05.2008	100	505,00	100	789,7695	10	2,1267
Эстония	21.05.2008	1	9,94351	1	15,6466	1	0,420702

Манба: www.prime-tass.ru

ДАСТУРГА ҲУҚУҚИНГИЗНИ АРЗ ҚИЛИНГ

Менинг танишим умумий овқатланиш соҳасида бухгалтерия ҳисобини юритиш учун компьютер дастурини ишлаб чиқди. Уни қандай қилиб сертификатлашириш ёки лицензиялаш мумкин? Давстандартга қўнгироқ қилганимизда бизга дастурий маҳсулотлар сертификатланаслигини айтишиди. Қаерга мурожаат қилишимиз кераклигини айтиб берсангиз.

Газетхон.

– Компьютер дастурининг муаллифи бўлган танишингиз «Электрон ҳисоблаш машиналари учун яратилган дастурлар ва маълумотлар базаларининг ҳуқуқий ҳимояси тўғрисида»ги Конун (1994 йил 6 майдаги 1060-XII-сон, бундан кейин – Конун) 9-моддасининг биринчи қисмига кўра уни рўйхатдан ўтказишига (патентлашга) ҳақлидир. Бунинг учун у Давлат патент идорасига (бундан кейин – Патент идораси) ўзи ишлаб чиқсан дастурни Дастурий маҳсуллар давлат реестрида рўйхатдан ўтказишига (тўғрисида) ариза билан мурожаат қилиши лозим.

Конун 9-моддасининг иккичи қисмига кўра ЭХМ учун яратилган дастурни расмий рўйхатдан ўтказиши сўралган талабнома битта дастур ёки битта маълумотлар базасига таалукли бўлиши керак. Уни расмийлаштираётганда Электрон ҳисоблаш машиналари учун дастурларни расмий рўйхатдан ўтказиши учун талабномани ва маълумотлар базасини расмий рўйхатдан ўтказиши учун талабномани тузиш, топшириш ва кўриб чиқиш қоидаларига (Давлат патент идораси директорининг АВ томонидан 2004 йил 6 сентябрда 1402-сон билан рўйхатдан ўтказилган бўйруғи билан тас-

* Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 20 апрелдаги «Патент божлари тўғрисидаги низомни ва патент божлари ставкаларини тасдиқлаш ҳақида» 65-сон қарори билан тасдиқланган.

УСТАВ МУНОСАБАТЛАРИ

Корхонамиз давлат корхонаси* ҳисобланади, кимё-фармацевтика саноати соҳасида фаолияти амалга оширади (ХХТУТ 19310). Асосий фаолият тури – тиббий мақсадлар учун фойдаланиладиган сунъий радиоактив изотоплар бирикмаларини ишлаб чиқариш. Корхонада тиббий ускуналарни таъмирлаш ва созлаш билан шуғулланадиган ходимлар бор.

Тушунтириб берсангиз, корхонамиз тиббий ускуналарни таъмирлашга шартномалар тузиши ва, мазкур фаолият тури билан шуғулланиб, бундан даромад олиши мумкини?

Корхона иқтисодчиси.

– «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги Конуннинг (2000 йил 25 майдаги 69-II-сон) 19-моддасига мувофиқ давлат корхонаси ҳам, бошқа ҳар қандай ҳўжалик юритувчи субъект сингари, конун ҳуҷжатлари билан тақиқланмаган ҳар қандай фаолият тури билан, ҳатто у таъсис ҳуҷжатларида айтилмаган бўлса-да, белгиланган тартиба шуғулланиши мумкин. Бироқ агар корхонангиз муассиси (мулкдори) томонидан у фақат уставда назарда тутилган фаолият турлари билан гина шуғулланиши кераклиги белгиланган бўлса, корхона, тегишинча, уставдан ташқари фаолият билан шуғулланишига ҳақли эмас.

Шу сабабли саволингизга жавоб аввало корхонангиз устави қоидаларига боғлиkdir. Агар унда тиббий ускуналарни таъмирлаш бўйича фаолиятни амалга оширишга чеклашлар ва тақиқлар

* Давлат корхонаси – давлат мулкидаги, ўзига тезкорлик билан бошқариш учун берилган мулк негизида ташкил этилган давлат унитар корхонаси шаклидаги тижорат ташкилотидир, ўзига биркитилган мулқдан конунда белгиланган доирада, ўз фаолияти мақсадларига, мулкдорнинг (ёки унинг топширигига кўра у ваколат берган давлат органи – муассисининг) топширикларига ҳамда эгалик қилиш ҳуқуқидаги мулкнинг мақсадига мувофиқ мулқдан фойдаланиши ва уни тасарруф этишини амалга оширади (Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 октябрдаги 215-сон қарори билан тасдиқланган) давлат корхоналари тўғрисида низом 2-бандининг иккичи ҳатбоши).

Артём АДЕЕВ, «NORMA» МЧЖ эксперт-юристи.

• РЕКЛАМА

STS LOGISTICS
SOLUTIONS TO SATISFACTION

Хизматлар лицензияланган

- транспортнинг барча турларида юк ташиш
- юкларни “эшикдан эшиккача” етказиб бериш
- импорт ва экспорт юкларининг божхона расмийлаштируви

Тел.: 232-23-31, 232-24-14, 233-52-26. E-mail: ststas@stslogistics.net, www.stslogistics.net

• РЕКЛАМА

“Картрижларни Тўлдириш Маркази”

муваффақиятнинг учун комплекс ечим

919-30-40

картрижлар, принтерлар, копирлар, ШКларни

ТЎЛДИРИШ - ТАЪМИРЛАШ - АЛМАШТИРИШ

7 777 сўмдан бошлаб

“Trade in” хизмати

pr_67

топширилиши билан бир вақтда тўланади ва энг кам иш ҳақи (ЭКИХ) миқдорининг 1 бараварини ташкил қиласи. Агар дастур рўйхатдан ўтказилса, рўйхатдан ўтказиши тўғрисидаги экспертиза қарори жўнатилган санадан бошлаб уч ой мобайнида қуидаги миқдорларда бож тўлашингиз зарур:

– ЭХМ учун дастурни рўйхатдан ўтказишига 0,6 ЭКИХ миқдорида;

– рўйхатдан ўтказилган компьютер дастури тўғрисидаги маълумотларни расмий ахборотномада чоп этганлик учун 0,2 ЭКИХ миқдорида;

– компьютер дастурни рўйхатдан ўтказиши гувоҳномаси берганлик учун 0,6 ЭКИХ миқдорида.

ТАЪЛИМНИНГ ТАЪЛИМДАН ФАРҚИ БОР

Мен ўқув маркази очиб, хорижий тилларни ўрганиш ва компьютер саводхонлиги бўйича пуллик курслар ташкил қилмоқчиман. Мазкур фаолиятни амалга ошириш учун лицензия олишим зарурми?

Ш. Сатторов.

– Амалдаги конун ҳуҷжатларида саволингизга аниқ жавоб мавжуд эмас. Бир қатор ҳолларда сиз шуғулланмоқчи бўлган фаолият нодавлат таълим муассасаларининг лицензияланадиган фаолиятига* таалукли дейилади, баъзи ҳолларда эса уни муайян билимлар даражасини оширадиган хизматлар кўрсатиш бўйича фаолиятга – репетиторликка кириши мумкин, у эса лицензияланмайди.

«Таълим тўғрисида»ги Конун (1997 йил 29 августрдаги 464-I-сон) қоидарининг маъносидан келиб чиқилса, нодавлат таълим муассасалари фаолиятининг ўзига хос айрим аломатлари кўйидагилар хисобланади: кўрсатилган фаолиятни давлат таълим стандартларига мувофиқ амалга ошириш**, ўқитиш жараёни якунлари бўйича ўқитишни давом эттириш ёки тегишли ихтисослик бўйича ишлаш ҳуқуқини берадиган давлат намунасидаги тегишли ҳуҷжатларни (аттестатлар, дипломлар, сертификатлар ва ҳоказо) бериш. Репетиторликка келганда, репетитор ўқитиш услубияти ва усувлари мустақил равишда танлайди, ўқитиш якунлари бўйича эса, одатда, ўқувчилар билимини тасдиқ

лайдиган ҳеч қандай ҳуҷжатлар берилмайди. Репетиторлик билан шуғулланиш учун якка тартибдаги тадбیرкор сифатида рўйхатдан ўтиш ва бюджетга барча зарур тўловларни ўз вақтида ўтказиш етади. Агар сиз уни ўқитиш бўйича хизматлар кўрсатиш учун бошқа мутахассисларни жалб этганидир. Агар сиз уни ўқитиш бўйича хизматлар кўрсатиш учун якка тартибдаги тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтишингиз лозим.

Шу тариқа, агар сиз очмоқчи бўлган ўқув марказида малакали мутахассислар тайёрланса, таълим жараёни белгиланган давлат таълим стандартларига мувофиқ бўлиб, унинг якунлари бўйича ўқиши давом эттириш ёки тегишли ихтисослик бўйича ишлаш ҳуқуқини берадиган давлат намунасидаги ҳуҷжатлар (дипломлар, аттестатлар ва ҳоказо) берилса, ушбу фаолият билан шуғулланиш учун сиз лицензия олишиш зарур.

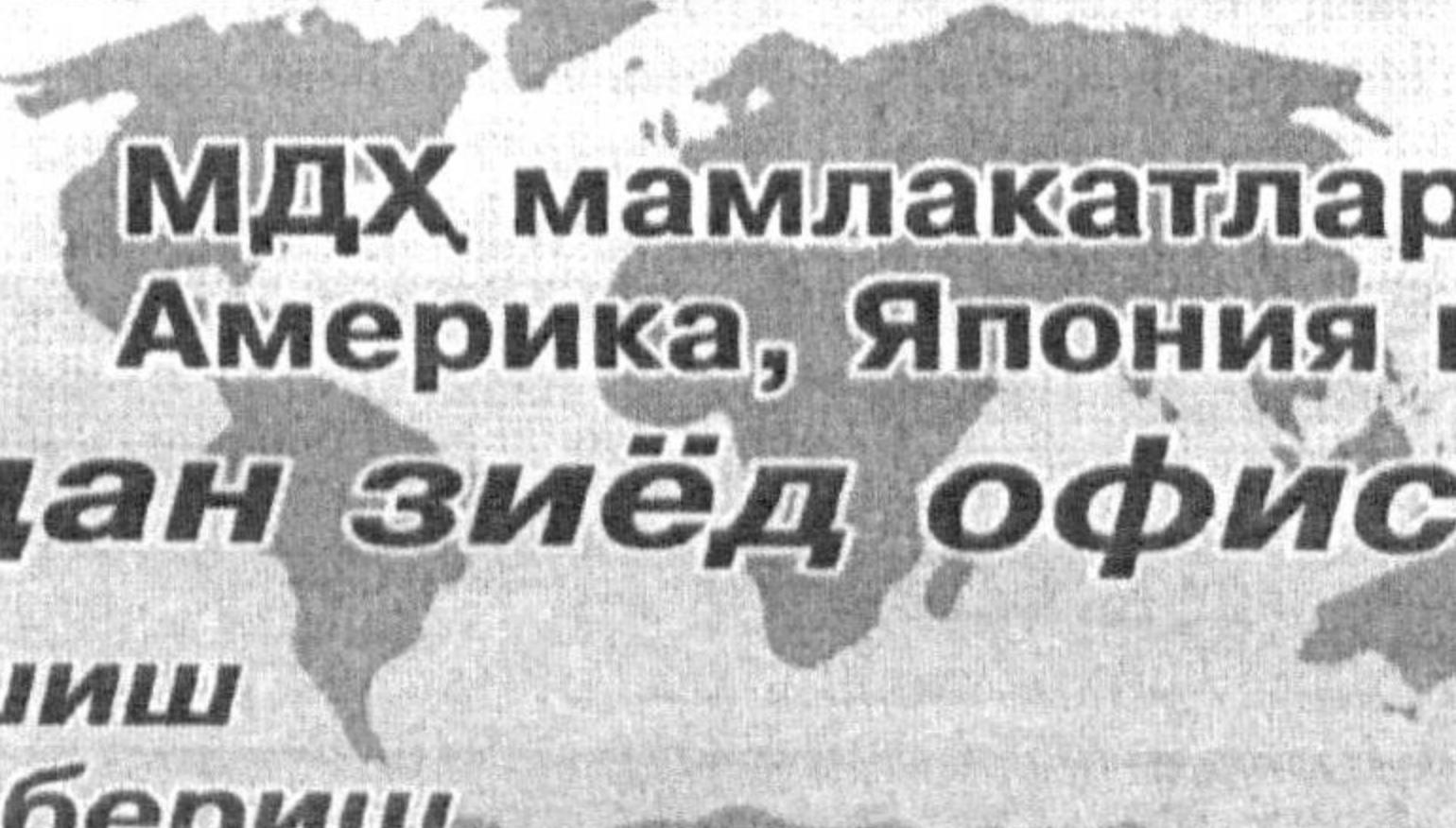
Кўрилаётган масала амалдаги конун ҳуҷжатлари билан аниқ тартибга солинмаганлигини хисобга олиб, тушунтириш олиш учун Вазирлар Маҳкамасининг Нодавлат таълим муассасалари фаолиятини лицензиялаш комиссиясига ҳам мурожаат этишингизни тавсия қиласиз.

* Амалга оширилиши учун лицензиялар талаб қилинадиган фаолият турлари рўйхатининг (Олий Мажлиснинг 2001 йил 12 майдаги 222-II-сон қарори билан тасдиқланган) олтмиш биринчи ҳатбоши.

** Қаралсин: Давлат таълим стандартлари тўғрисида низом (Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги 5-сон қарори билан тасдиқланган).

МДХ мамлакатлари бўйлаб, Европа, Америка, Япония ва Хитойда

30 дан зиёд оғис ва 300 агент

2008 ЙИЛНИНГ МАЙ ОЙИ УЧУН ЖИСМОНИЙ ШАХСЛАР ДАРОМАДИДАН ОЛИНАДИГАН

Солиқ солинадиган даромад миқдори	Солиқ суммаси
(6 x 97 620) = 585 720 сүмгача	Даромад суммасининг 13 фоизи
585 721 сүмдан (10 x 97 620) = 976 200 сүмгача	76 143,6 сүм + 585 720 сүмдан ортиқ сумманинг 18 фоизи
976 201 сүм ва ундан юқори	146 430 сүм + 976 200 сүмдан ортиқ сумманинг 25 фоизи

Президентнинг 2007 йил 23 октябрдаги «Иш ҳаки, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафакалар миқдорини ошириш тұғрисида» ПФ-3931-сон Фармонига биноан эңг кам иш ҳаки миқдори ойига 18 630 сүм этиб белгиланган. 2008 йил 1 апрелден баштап Президентнинг 2008 йил 5 мартдаги «Иш ҳаки, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафакалар миқдорини ошириш тұғрисида» ПФ-3972-сон Фармонига биноан у 20 865 сүмгача оширилди. Январь-май ойлари учун эңг кам иш ҳақининг жами миқдори 97 620 сүмни (18 630 + 18 630 + 18 630 + 20 865 + 20 865) ташкил қылади.

I МИСОЛ. Корхона ходимига май ойи учун 112 000 сүм иш ҳақи ҳисоблаб ёзилди. Унинг январь-май ойлари учун жами даромади 524 000 сүмни (100 000 + 100 000 + 100 000 + 112 000 + 112 000) ташкил этади. Январь-апрель ойларида ушланған солиқ суммаси 53 560 сүмга тең.

Унинг май оидаги иш ҳақидан даромад солиқ күйидеги тартибда ушланади:

1. Январь-май ойлари учун солиқ суммаси аниқланади (524 000 сүм даромаддан):

Ходимнинг даромади эңг кам иш ҳақининг 6 баравари – 585 720 сүм (97 620 x 6)дан ошмаслығы сабабли, унга 13%-ли ставка бүйіча солиқ солинади:

$$524 000 \times 13\% = 68 120 \text{ сүм.}$$

2. Май ойи учун даромадлардан ушланиши лозим бўлган солиқ суммаси аниқланади:

$$68 120 - 53 560 = 14 560 \text{ сүм.}$$

3. 2008 йилда фуқароларнинг ШЖБПХга мажбурий жамғарип бориладиган пенсия бадаллари ставкаси ходимга ҳисобланған иш ҳаки (даромади) солиқ солинадиган суммасининг 1% миқдорида белгиланган (Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 21 декабрдаги «Фуқароларнинг жамғарип бориладиган пенсия таъминоти тұғрисида»ғы Ўзбекистон Республикаси Конунини амалга ошириш чора-тадбирлари ҳақида» 595-сон қарорининг 2-банди). Январь-май ойлари учун шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобварагига иш ҳақининг 1 фоизи миқдоридаги мажбурий ушланмалар суммаси 5 240 сүмни (524 000 x 1%) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 4 120 сүм ушлаб қолинган, май ойда 1 120 сүм (5 240 - 4 120) ушланиши лозим.

4. Май ойи учун бюджетта 13 440 сүм (14 560 - 1 120) даромад солиғи ўтказилади.

5. 2008 йилда фуқароларнинг иш ҳақидан бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига мажбурий сұгурута бадаллари ставкаси ходимнинг бадаллар ҳисобланадиган иш ҳаки (даромади)нинг 2,5% миқдорида белгиланган (Президентнинг 2007 йил 12 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2008 йилги асосий макроқұтқисодиң күрсаткчилари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тұғрисида» ПК-744-сон қарорининг 3-банди). Май ойи учун мажбурий сұгурута бадаллари ажратмаси ходимнинг барча иш ҳаки суммаси – 112 000 сүмдан ундирилди. Ажратма суммаси 2 800 сүмни (112 000 x 2,5%) ташкил этади.

6. Солиқлар ва бошқа мажбурий ажратмалар ушлаб қолинганидан кейин май ойи учун иш ҳаки суммаси:

$$112 000 - 14 560 - 2 800 = 94 640 \text{ сүмни ташкил этади.}$$

II МИСОЛ. Корхона ходимига май ойи учун 225 000 сүм иш ҳақи ҳисоблаб ёзилди. Унинг январь-май ойлари учун жами даромади 1 050 000 сүмни (200 000 + 200 000 + 200 000 + 225 000 + 225 000) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 129 495 сүм солиқ ушланған.

Унинг май оидаги даромадидан солиқ күйидеги тартибда ушланади:

1. Январь-май ойлари учун солиқ суммаси аниқланади (1 050 000 сүм даромаддан):

$$146 430 + (1 050 000 - 976 200) \times 25\% = 164 880 \text{ сүм.}$$

2. Май ойи учун даромадлардан ушланиши лозим бўлган солиқ суммаси аниқланади:

164 880 - 129 495 = 35 385 сүм.
3. Январь-май ойлари учун шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобварагига иш ҳақининг 1 фоизи миқдорида мажбурий ушланмалар суммаси 10 500 сүмни (1 050 000 x 1%) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 8 250 сүм ушлаб қолинган, май ойда 2 250 сүм (10 500 - 8 250) ушланиши лозим.

4. Май ойи учун бюджетта 33 135 сүм (35 385 - 8 250) даромад солиғи ўтказилади.

III МИСОЛ. Солиқ кодекси 180-моддасининг иккичи қысмiga мувофиқ имтиёзга эга бўлган корхона ходимига (масалан, хизматни Афғонистон Республикасида ва жанговар ҳаракатлар олиб борилган бошқа мамлакатларда вактингча бўлган кўшинларнинг чекланган контингенти таркибида ўтаган ҳарбий хизматчилик ҳамда ўкув ва синов ийғиналиги чакирилган ҳарбий хизматга мажбурулар) май ойи учун 225 000 сүм иш ҳақи ҳисоблаб ёзилди. Унинг январь-май ойлари учун жами даромади 1 050 000 сүмни (200 000 + 200 000 + 225 000 + 225 000) ташкил этади. Январь-апрель ойларида ушлаб қолинган солиқ суммаси 70209,9 сүмни ташкил этди.

Солиқ кодекси 180-моддасининг иккичи қысмiga мувофиқ имтиёзга эга бўлган фуқароларнинг жами даромадидан ҳар ойда эңг кам иш ҳақи миқдорининг 4 бараварига тенг даромад суммаси чиқариб ташланишини ҳисобга олганда, унинг январь-май ойлари учун солиқ солинадиган жами даромади қўйидагини ташкил этади: $4 \times 97 620 = 390 480$ сүм.

Унинг иш ҳақидан даромад солиғи қўйидеги тартибда ушланади:

1. Солиқ солинадиган даромад аниқланади: $1 050 000 - 390 480 = 659 520$ сүм.

2. Январь-май ойлари учун солиқ суммаси аниқланади (659 520 сүм даромаддан):

$$76 143,6 + (659 520 - 585 720) \times 18\% = 89 427,6 \text{ сүм.}$$

3. Май ойи учун ушланиши лозим бўлган солиқ суммаси аниқланади:

$$89 427,6 - 70 209,9 = 19 217,7 \text{ сүм.}$$

4. Январь-май ойлари учун шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобварагига солиқ солинадиган иш ҳақининг 1 фоизи миқдорида мажбурий ушланмалар суммаси 6 595,2 сүмни ($659 520 \times 1\%$) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 5 179,8 сүм ушлаб қолинган, май ойда 1 415,4 сүм ($6 595,20 - 5 179,8$) ушланиши лозим.

5. Май ойи учун бюджетта ўтказиладиган даромад солиғи суммаси 17 802,3 сүмга (19 217,7 - 1 415,4) тенг.

IV МИСОЛ. Ходимга май ойи учун 225 000 сүм миқдорида иш ҳақи ҳисоблаб ёзилди. Юбилей санаси муносабати билан январь ойда унга қыймати 50 000 сүм бўлган қимматбаҳо совфа берилган. Май ойда мухим шахсий вөкеа муносабати билан унга 400 000 сүм миқдорида моддий ёрдам берилган.

Солиқ кодекси 179-моддасининг 14-бандига кўра юридик шахслардан олинган, солиқ даврининг охиридаги ҳолатга кўра белгиланган эңг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиқсан ҳолда ҳисоблаб чиқарилган, бир йил мобайнидаги ЭКИХнинг олти бараварии миқдорига бўлган суммадаги совғаларнинг қийматига, яъни мазкур ҳолатда $18 630 \times 6 = 111 780$ сүмга солиқ солинмайди.

Ходимнинг январь-май ойлари учун солиқ суммаси аниқланади (1 088 220 сүм даромаддан):

$$146 430 + (1 088 220 - 976 200) \times 25\% = 174 435 \text{ сүм.}$$

3. Май оидаги даромадлардан ушланиши лозим бўлган солиқ суммаси аниқланади:

$$174 435 - 139 050 = 35 385 \text{ сүм.}$$

4. Январь-май ойлари учун шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобварагига солиқ солинадиган иш ҳақининг 1 фоизи миқдорида мажбурий ушланмалар суммаси 10 882,2 сүмни ($1 088 220 \times 1\%$) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 8 632,2 сүм ушлаб қолинган, май ойда 2 250 сүм ($10 882,2 - 8 632,2$) ушланиши лозим.

5. Май ойи учун бюджетта 33 135 сүм (35 385 - 8 250) даромад солиғи ўтказилади.

СОЛИҚ ҲИСОБ-КИТОБИ

2. Январь-май ойлари учун солиқ суммаси аниқланади (1 199 620 сүм даромаддан):
 $146 430 + (1 199 620 - 976 200) \times 25\% = 202 285$ сүм.

3. Май ойи учун ушланиши лозим бўлган солиқ суммаси аниқланади:

$$202 285 - 129 495 = 72 790 \text{ сүм.}$$

4. Январь-май ойлари учун шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобварагига солиқ солинадиган иш ҳақининг 1 фоизи миқдорида мажбурий ушланмалар суммаси 11 996,2 сүмни ($1 199 620 \times 1\%$) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 8 250 сүм ушлаб қолинган, май ойда 3 746,2 сүм ($11 996,2 - 8 250$) ушланиши лозим.

5. Май ойи учун бюджетта ўтказиладиган даромад солиғи суммаси 69 043,8 сүмга (72 790 - 3 746,2) тенг.

V МИСОЛ. Ходимга май ойи учун 225 000 сүм миқдорида иш ҳақи ҳисоблаб ёзилди. Юбилей санаси муносабати билан январь ойда унга 300 000 сүм миқдорида моддий ёрдам берилган.

Солиқ кодекси 179-моддасининг 1-бандига кўра бир йил давомида эңг кам иш ҳақининг 12 бараварии миқдорига кўрсатиладиган моддий ёрдам суммаси жисмоний шахсларнинг солиқ солинадиган даромадига киритилмайди.

Ходимнинг январь-май ойлари учун жами даромади 1 350 000 сүмни ($200 000 + 200 000 + 200 000 + 225 000 + 300 000 + 225 000$) ташкил этади. Январь-апрель ойларида 141 900 сүм солиқ ушланган.

1. Жисмоний шахсларнинг солиқ солинадиган даромадига киритилмайдиган моддий ёрдам суммасини аниқлаймиз:

$$20 865 \times 12 = 250 380 \text{ сүм.}$$

2. Солиқ солинадиган даромадни аниқлаймиз:

$$1 350 000 - 250 380 = 1 099 620 \text{ сүм.}$$

3. Январь-май ойлари учун солиқ суммасини аниқлаймиз (1 099 620 сүм даромаддан):

$$146 430 + (1 099 620 - 976 200) \times 25\% = 177 285 \text{ сүм.}$$

4. Май ойи учун даромадлардан ушланиши лозим бўлган солиқ суммаси аниқланади:

Тушунтиришлар электрон мълумотнома тизими материаллари асосида тайёрланди

NORMA
Ахборот-хукукий тизими

КОРХОНАЮРИСТИ

Тошкент ш.: (99871) 237-07-78, 237-45-29
Гулистан ш.: (3672) 27-58-97
Сотиб олиш масалалари бўйича кўидаги телефонлар орқали Наманган ш.: (3692) 32-84-26
мурожаат қилинг; Фарғона ш.: (3732) 26-78-80
Андижон ш.: (3742) 50-25-96
Карши ш.: (99875) 227-18-11

МЧЖ МУАССИСЛАРНИ ЎЗГАРТИРАДИ

? **Масъулияти чекланган жамият икки шахс томонидан таъсис этилган. Ҳозирда уларнинг иккиси ҳам ўз улушларини бошқа субъектларга сотмоқчилар. Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекцияси ходими дастлаб сұхбат ўтказганида бига бунинг ноқонунийлигини айтиб ўтди. Унинг таъкидлашича, аввал бир муассис ўзининг улушини сотиб, сўнг МЧЖнинг уставини қайтадан рўйхатдан ўтказши керак экан. Шундан кейингина иккинчи муассис ҳам шундай қилиши мумкин. Бу қанчалик асосланган? Иккала муассис ўз улушларини бошқа шахсларга сотиб, бир вақтнинг ўзида МЧЖ таркибидан чиқа оладиларми? Иккала муассиснинг бир вақтда алмашиниши ноқонунийлигини сабаб қилиб ҳокимлик жамият уставини қайта рўйхатдан ўтказиши ради этишга ҳақли?**

Доимий газетхон.

— «Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулияти жамиятлар тўғрисида»ги Қонун (2001 йил 6 декабрдаги 310-II-сон, бундан кейин — МЧЖ тўғрисидаги Қонун) 20-моддасининг иккинчи қисмida назарда тутилишича, жамият иштирокчиси, агар жамиятнинг уставида тақиғланган бўлмаса, ўз улушини (улушининг бир қисмини) учинчи шахсларга сотиши мумкин. Бунда муассисларнинг бутун таркиби бир вақтда ўзгаришига доир чекловлар ёхуд ушбу жараёнда қатъий кетма-кетлик бажарилиши учун қандайдир маҳсус қоидалар Қонунда назарда тутилмаган. Шу сабабдан жамғарманинг уставида муассислар таркиби ўзгаришининг бошқача тартиби ва шартлари назарда тутилмаган бўлса, улар ўзларига тегишли бўлган улушларни бошқа шахсларга сотиш ўйли билан МЧЖ таркибидан бир вақтнинг ўзида чиқиши МЧЖ тўғрисидаги Қонун таълабларига мувофиқ келади.

Муассислар ўзгариши муносабати билан МЧЖ уставига кирилган ўзгаришларни қайта рўйхатдан ўтказиши ради этиш учун асослар Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва ҳисобга қўйишнинг хабардор қилиш тартиби тўғрисида низомнинг (Президентнинг 2006 йил 24 майдаги ПҚ-357-сон қарори билан тасдиқланган) 34-бандида ва Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, ҳисобга қўйиш ва рухсат берувчи хужжатларни расмийлаштириш тартиби тўғрисида низом (Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 20 августдаги 357-сон қарори билан тасдиқланган) 72-бандининг ўн биринчи хатбошисида назарда тутилган. Улар:

— тегишли бўлмаган рўйхатдан ўтказиш органига мурожаат қилиш;

— кўрсатилган хужжатларнинг тўлиқ ҳажмда таъдим этилмаганини;

— таъдим этилган хужжатларнинг қонун хужжатлари талабларига мос келмаслиги.

Шунга эътибор бериш лозимки, рўйхат ради этишнинг барча асосларини ўз ичига олган. Рўйхатдан ўтказиши бошқа асосларга кўра ради этишга ҳақли эмас, шу жумладан жамиятнинг барча муассислари бир вақтда ўзагран таъдида ҳам. Шу тарика, устави қайта рўйхатдан ўтказиши учун ушбу ҳолатда қонучилик билан уларнинг шакли ва мазмунига доир талабларига жавоб берадиган барча назарда тутилган хужжатлар таъдим этилса, уставга киритилаётган ўзгаришлар белгиланган тартибида рўйхатдан ўтказиши керак. Мазкур ҳолатда берилган ради жавоби Қонунга зид келади.

Жавоб «Norma» МЧЖ юридик бўлими томонидан тайёрланди.

СОЛИҚ ТЎЛОВЧИЛАРНИ ҚАРШИЛАБ

Озарбайжон Солик вазирлиги солик тўловчиларга кўрсатиладиган хизматлар сифатини яхшилашга йўналтирилган чора-тадбирлар комплексини ўтказмоқда. Соликка оид компьютер терминалларини ўрнатиш ҳамда хусусий солик маслаҳатчилари хизматини ташкил қилиши жадаллаштириб юборилди, булар 2007 йилда йўлга қўйилиши лозим бўлган ишлар эди.

Солик вазирлиги 2010 йилгача барча солик бошқармаларида солик тўловчилар солиқа оид қонун хужжатлari бўйича маслаҳатлар олишлари мумкин бўладиган 65 та солиқа оид компьютер терминалларини ўрнатишни режалаштирган. Бундан ташқари, ушбу терминал орқали соликка оид декларацияларни расмийлаштириш ва топшириш, солиқа оид тўловларни ўтказиш, солик тўловчининг

шахсий вақфарини кўздан кечириш, яна бир қатор хизматларни амалга ошириш мумкин.

2008 йилги солиқлар ва божлар режаси 5,19 млрд манат миқдорида тасдиқланган, бу эса 2007 йилги миқдордан 765,6 млн манат ортиқ деганидир. Вазирлик аввало нефтга қарашли бўлмаган секторда янги корхоналарни барпо қилиш ҳамда давлат билан ҳисоб-китоблар жараёнини осонлаштирадиган замонавий ахборот технологияларини кўллаш ҳисобига солик йиғимларини анчагина ошириши мўжаллаган.

ЭЛЕКТРОН ЧИПТАЛАР БЎЙИЧА - ҲУҚУҚНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ БАЗАСИГА

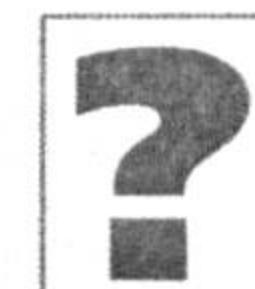
Россия Давлат думаси ҳаво ва солик кодексларига тузатишларни қабул қилди, уларда йўл хужжатларини (чипталар, багаж квитанциялари ва бошқалар) электрон хужжатларни реестрини юритиш назарда тутилган. Солик кодексида йўловчилар ва юкларни ташиш хизматлари амалга оширил-

расмийлаштириш имконияти назарда тутилган.

Қонун ҳаво йўли орқали хорижий давлатларга жўнаётган авиайўловчилар ҳақидаги шахсий маълумотларни ана шу мамлакатларнинг ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларига узатиш учун ҳуқуқий асос бўлади. Бу эса ноқонуний аралашувлар актидан фуқаролик авиацисининг хавфисизлиги даражасини оширишга имконият яратади. Йўловчилар ҳақидаги шахсий маълумотларни автоматлаштирилган ахборотлар базасига узатиш авиаташувчилар томонидан таъминланади. Хужжатда профилли автоматлаштирилган ахборотлар тизимида йўловчилар ҳақидаги маълумотлар асосида йўл хужжатлари, шу жумладан электрон хужжатлар реестрини юритиш назарда тутилган. Солик кодексида йўловчилар ва юкларни ташиш хизматлари амалга оширил-

АУТСТАФИНГ...

Ходимларни компания штатидан чиқариш: афзалликлар ва омиллар

Хорижий матбуотда «аутстафинг хизматлари таъдим этилади», «аутстафинг шартларида» иборалари тез-тез учраб турди. Ушбу хизматлар тўғрисида сўзлаб бера оласизми ва улар Ўзбекистон бозорида кўрсатиляптими?

Ш.Рўзибоев.
Тошкент шахри.

тириш, хужжатлар айланувини қисқартириш мумкин;

- ходимларни бошқариш билан боғлиқ маъмурӣ харажатларни имкони борича камайтириш мумкин;

- меҳнат низолари ва улар билан боғлиқ ҷиқимларнинг йўқлиги, меҳнат, солик, суд ва бошқа инстанциялар томонидан даъво-этироизларнинг камайши;

- солик солиши мақбулаштириш;

- фаолиятнинг муҳим йўналишларига кўпроқ эътибор қаратиш имконияти;

- меҳнат муносабатлари билан боғлиқ юридик ва солик жавобгарлигини хизматлар провайдери зиммасига тўлиқ ўтказиш;

- улар билан меҳнат муносабатлари бўйича мажбуриятлар бўлмаган ҳолда ходимлар ишига раҳбарлик қилиш имконияти;

- меҳнат қонунчилигини ва у билан боғлиқ солик қонунчилигини бузганлик учун эҳтимолий жарималар, пеняларнинг истисно этилиши;

- бунда барча санаб ўтилган омилларнинг йўқлигидан маънавий қоникиш ва бизнесни ривожлантиришга қўшимча импульс олиш.

Хизматлар қўйидагиларни ўз ичига олади:

- ходимларни хизматлар провайдери штатига қайд этиш ва улар билан меҳнат муносабатларини расмийлаштириш;

- меҳнат қонунчилигига мувофиқ барча кадр таомилларини, шу жумладан ходимларнинг меҳнат дафтارчалари ва барча мажбурий хужжатларини юритиш;

- ходимларга ҳар ой иш ҳақибоблаб ёзиш ва тўлаш;

- солиқлар ва қонун хужжатлари билан белгиланган жағармаларга тўловларни ҳисоблаб ёзиш ҳамда ўтказиш;

- вақтинча меҳнатга қобилиятсизлик нафақалари ва таътил учун компенсациялар ҳисоб-китоби ҳамда уларни тўлаш, хизмат сафарлари харажатлари, касаллик вақафлари, таътиллар, ходимлар учун барча зарур маълумотнамаларни расмийлаштириш;

- ходимлар билан низоли масалалар ва ихтилофли вазиятларни ҳал қилиш;

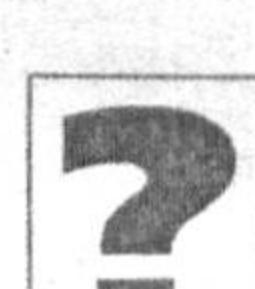
- меҳнат ва солик қонунчилигининг барча мейёларига риоя қилиш;

- ижтимоий сурурга бўйича чораклик ва йиллик ҳисботлар, жисмоний шахслар даромадлари тўғрисидаги маълумотларни топшириш.

Б.МАНСУРОВ,
директор.
Р.БОҚИЕВ,

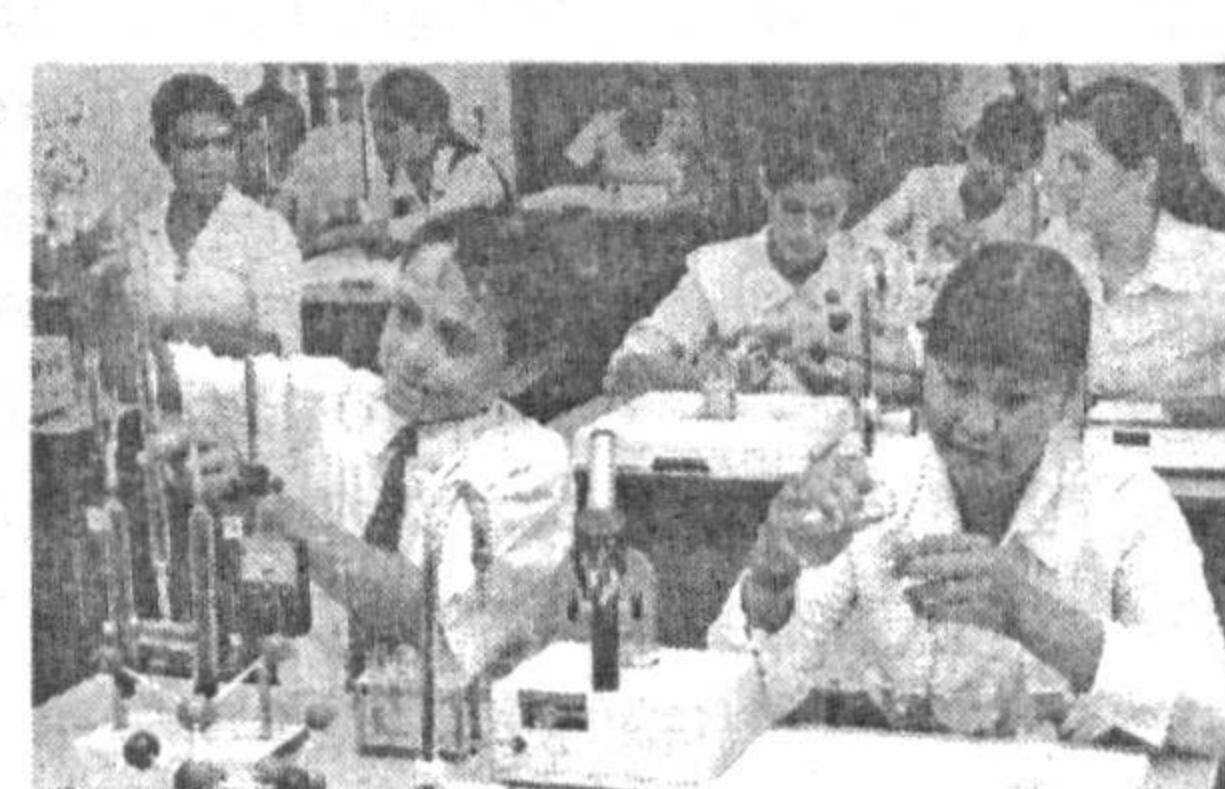
«RUBO-KONSALT» МЧЖ консалтинг
фирмаси директорининг ўринбосари.

ИШ СТАЖИ ҚЎШИМЧА ВАРАҚ БИЛАН ТАСДИҚЛАНМАЙДИ

1979 йилдан бошлаб мен Қашқадарё вилоятининг Китоб туманидаги ўтар мактабда кимё ўқитувчиси бўлиб ишлаб келдим. 2005 йилда пенсияга чиқдим. Ўзим Самарқанд давлат университетининг кимё факультетини тамомлабман. Ҳозирги кунда ишламайман. Мактабдан бериладиган 8 383 сўм компенсацияни ҳозирги кунда туман ижтимоий таъминот бўлими бермаяти. Ижтимоий таъминот бўлимининг университет берган дипломга қўшимча варақ таъдим этиш ҳақидаги талаби қонуниими?

М.Сатторова.
Қашқадарё вилояти.

- Агар сўз ўй-жой-коммунал хизматларга ҳақ тўлаш бўйича имтиёзлар ўнинг бериладиган компенсация тўловлари ҳақида бораётган бўлса, унда ижтимоий таъминот бўлимининг талаби ноконунийdir. Зеро ушбу компенсацияни умумтаълим мактаби ўқитувчиси сифатида сизга тайинлаш ва тўлаш учун асос бўлиб 10 йилдан кам бўлмаган иш

стажига эга бўлишингиз ҳисобланади (АВ томонидан 2003 йил 15 апрелда 1232-сон билан рўйхатдан ўтказилган МВ ва МАИМҚВнинг Ўй-жой-коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича компенсация пул тўловларининг механизми тўғрисида низоми 1-бандинг “а” кичик банди). Пенсия тайинлаш учун меҳнат стажини тасдиқлаш тартиби тўғрисида низомнинг (Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 11 майдаги 249-сон қарори билан тасдиқланган) 4-бандига мувофиқ иш стажини тасдиқловчи асосий хужжат бўлиб эса дипломга қўшимча варақ эмас, балки меҳнат дафтarchasi ҳисобланади.

Ада Цой,
“Norma” МЧЖ
эксперт-юристи.

Ҳамкасларда

гандада қўшилган қиймат солиги (КҚС) ноль ставкасини кўллаш масалалари ҳам ойдинлаштирилмоқда.

ЯНГИЧА БОЖХОНА РАСМИЙЛАШТИРУВИ

Қозогистон божхона худудида товарларни эркин мумала олар ишлаб қириш режимида янгича декларациялаш тартиби кучга кирди.

Энди зарурий хужжатлардан ташқари, божхона органига божхона юк декларациясини топшириш жўнатиш мамлакатининг БЮДини мажбурий таъдим қилиш билан кузатилади. Қонун хужжатларида божхона юк декларациясини расмийлаштириш назарда тутилмаган мамлакатларгина мустасно бўлади.

Хорижий матбуот
материалларидан.

МЕҲНАТ ДАВРИ СОЛНОМАСИНИ ЙОРИТАМИЗ

МЕҲНАТ ДаФТАРЧАЛАРИНИ ЙОРИТИШ ХУСУСИЯТЛАРИ:

• Якка тартибдаги тадбиркор учун. Агар фуқаро тадбиркорлик фаолиятини бошлашига меҳнат дафтарчасига эга бўлмаган бўлса, тадбиркор рўйхатдан ўтказилган жойдаги туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлими уни белгиланган тартибда очади¹. Меҳнат дафтарчаси ушбу бўлимда тадбиркорнинг мазкур туман (шаҳар)даги тадбиркорлик фаолиятининг бутун муддати мобайнида сақланади ва юритилади².

Меҳнат стажининг давомийлик муддати тўғрисидаги ёзув бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта ажратмалари тўланганиги тўғрисида ҳужжатлар мавжуд бўлганида амалга оширилади³. Уларнинг асосийси суғурта бадаллари тўланишини ҳисобга олиш дафтарчаси ҳисобланади, уни ижтимоий таъминот бўлими тадбиркорга очади⁴ ва у тадбиркорда сақланади.

Тадбиркорнинг меҳнат дафтарчасидаги «Сана» устунида бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари тўла-

нишининг бошланиши, тўхтатилиши ва тикланиши санаси, шунингдек тадбиркорлик фаолияти тўхтатилиши сана тўғрисида ёзув қайд этилади. «Ишга қабул қилиш, бошқа ишга ўтказиш ва ишдан бўшатиш тўғрисида маълумотлар» устунида, тегишинча, қўидаги ёзувлар қайд этилади: «Юридик шахсни ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланади», бунда давлат солиқ хизмати органлари ва туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлимида тадбиркор рўйхатга олинган рақам ҳамда бўлимнинг тўлиқ номи кўрсатилади; «Суғурта бадаллари тўлашни тўхтатди», «Суғурта бадаллари тўлашни тиклади» ёки «Юридик шахсни ташкил этмagan тадбиркорлик фаолиятини тўхтатди». «Қайси ҳужжатга асосан ёзув киритилган» устунида «_____ туман (шаҳар) давлат солиқ инспекциясининг 200 _____ йил «_____ даги _____ -сон маълумоти асосида» деб ёзилади.

Давлат ижтимоий суғуртасидан фойда-

Солиқ кодексининг 18-моддаси. Якка тартибдаги тадбиркор тадбиркорлик фаолиятини юридик шахс ташкил этмаган ҳолда, мустакил равища, ходимларни ёллаш ҳуқуқисиз, ўзига мулк ҳуқуқи асосида тегиши бўлган мол-мulk негизида, шунингдек мол-мulkка эгалик қилиш ва (ёки) ундан фойдаланишга йўл қўядиган ўзга ашёвий ҳуқук асосида амалга оширувчи жисмоний шахсдир.

ланадиган шахс бўлишни хоҳлайдиган деҳқон ҳужалиги аъзоси (деҳқон ҳужаликлари нинг аъзолари унга ихтиёрий равища кўшиладилар) белгиланган тартибда солиқ органларида бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурta бадаллари тўловчиси сифатида рўйхатдан ўтиши керак. Суғурta бадалларни тўлаш далилини тасдиқлайдиган ва тўловчида сақланадиган асосий ҳужжат бўлиб суғурta бадалларни тўлашни ҳисобга олиш дафтарчаси ҳисобланади, уни ижтимоий таъминот бўлими бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар тўлашни хоҳишини биринчи марта изҳор қилган деҳқон ҳужалиги аъзоси номига очади.

Юридик шахсни ташкил этмасдан барпо этилган деҳқон ҳужалиги аъзосининг меҳнат дафтарчasi унинг яшаш жойидаги ижтимоий таъминот бўлими томонидан **у суғурta бадалларини тўлайдиган бутун муддат мобайнида** сақланади ва юритилади. Агар суғурta бадалларини тўлашни бошлашга қадар унда меҳнат дафтарчasi бўлmasa, ижтимоий таъминот бўлими қонун билан белгиланган тартибda унга янги меҳнат дафтарчasi очади.

Юридик шахсни ташкил этган ҳолда барпо этилган деҳқон ҳужалиги аъзосининг меҳнат дафтарчasi деҳқон ҳужалигининг танлашига қараб деҳқон ҳужалигининг раҳбари ёки ижтимоий таъминот бўлими сақлайди ва юритади. Унга деҳқон ҳужалигининг раҳбари киритган ёзувлар ижтимоий таъминот бўлими томонидан тасдиқланиши керак, акс ҳолда улар ҳақиқий эмас деб ҳисобланади. Агар фуқаро деҳқон ҳужали-

гида ўриндошлик бўйича ишласа, унинг меҳнат дафтарчasi асосий иш жойида юритилади.

Деҳқон ҳужалиги аъзосининг меҳнат дафтарчasi даги «Сана» устунида бошлаш санаси (у суғурta бадалларни тўлаган ойнинг биринчи куни шундай сана ҳисобланади) ёзилади.

Меҳнат стажини ҳисоблаш тўхтатилган сана бўлиб у суғурta бадалларни тўлаган ойнинг охирги куни ҳисобланади.

«Ишга қабул қилиш, бошқа ишга ўтказиш ва ишдан бўшатиш тўғрисида маълумотлар» устунида «Деҳқон ҳужалигида банд» деб ёзилади, деҳқон ҳужалиги аъзосининг давлат солиқ хизмати органларида ва бўлимнинг тўлиқ номини кўрсатган ҳолда туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлимида дехқон ҳужалиги аъзосининг рўйхатга олиниш рақами кўрсатилади. «Қайси ҳужжатга асосан ёзув киритилди» устунида эса «_____ туман (шаҳар) давлат солиқ инспекциясининг 200 _____ йил «_____ даги _____ -сон маълумоти асосида» деб ёзилади.

Деҳқон ҳужалигининг аъзоси бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар тўлашни тўхтатганда, ижтимоий таъминот бўлими:

– меҳнат дафтарчasi «Суғурta бадал-

Солиқ кодексининг 311-моддаси. Якка тартибдаги тадбиркорлар ҳамда юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган деҳқон ҳужаликларининг аъзолари суғурta бадаллари микдорини ойига энг кам иш ҳақидан кам бўлмаган микдорда, қорамолларни етишириш билан шуғулланувчи деҳқон ҳужаликларининг аъзолари эса ойига энг кам иш ҳақининг 50 фойиздан кам бўлмаган микдорда белгилайди. Деҳқон ҳужаликларининг аъзолари суғурta бадалларни ихтиёрий равища тўлайди.

Ушбу модданинг биринчи қисмida кўрсатилган ва ёшга доир Пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган, шунингдек I va II гурӯҳ ногиронлари бўлган якка тартибдаги тадбиркорлар ҳамда юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган деҳқон ҳужаликларининг аъзолари учун суғурta бадалларининг микдори энг кам иш ҳақининг камидан 50 фойизни ташкил этиши керак.

Суғурta бадалларини тўлаш ҳар ойда кейинги ойнинг 10-кунидан кечиктирмай амалга оширилади.

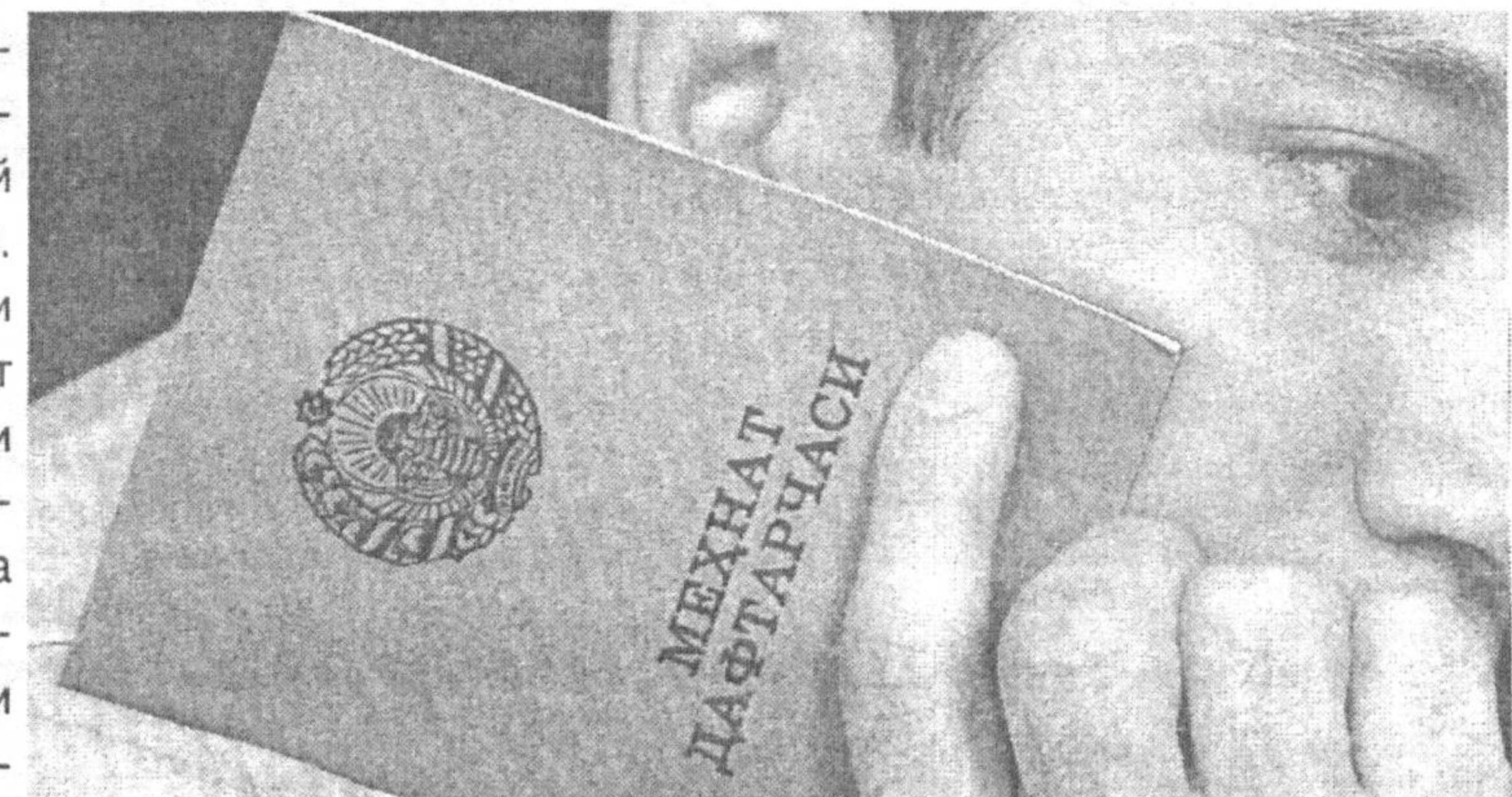
Тўлов топшириқномасида (кирим ордерида) солиқ тўловчининг идентификация рақами ва тўлов тўланётган давр албатта кўрсатилиши керак. Агар давр кўрсатилмаган бўлса, тўлов у амалга оширилаётган ой учун тўланган деб ҳисобланади.

лари тўлашни тўхтатиб қўиди» деб ёзилади – меҳнат дафтарчasi ижтимоий таъминот бўлими томонидан юритилган ҳолларда;

– деҳқон ҳужалиги аъзосининг меҳнат дафтарчasi меҳнат стажи тўхтатилганини тўғрисида ёзувни киритишни талаб қилган ҳолда деҳқон ҳужалиги раҳбарни давлат ижтимоий суғуртасига бўлган ҳуқуқлар тўхтатилганини хабардор қилади – меҳнат дафтарчasi деҳқон ҳужалигининг раҳбари томонидан юритилган ҳолларда.

Агар деҳқон ҳужалиги аъзоси меҳнат дафтарчasi унинг меҳнат стажи тўхтатилганини тўғрисида тегиши ёзув киритилганидан кейин бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар тўлашни тикласа, меҳнат дафтарчasi бадаллар тўлашни тикласа, меҳнат дафтарчasi деҳқон ҳужалигининг раҳбари ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар тўлашни тиклади. Суғурta бадаллари тўлашни, деҳқон ҳужалигида ишлашни тўхтатган ёки яшаш жойини ўзгартирган шахснинг талабига кўра ижтимоий таъминот бўлими меҳнат дафтарчasi очади.

• **Фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар бўйича ишлаётган шахслар учун.** Фуқаролик-ҳуқуқий муносабатларни меҳнат муносабатлари билан чалкаштирмаслик керак.

Корхонада фуқаролик-ҳуқуқий шартнома бўйича ишлаётган ходимлар, шунингдек кадр хизматларининг ходимлари шуни эътиборда тутишлари лозимки, меҳнат дафтарчasi фуқаролик шартномалари бўйича иш тўғрисидаги ёзувни иш берувчilar киритмайдilar (фуқаролик шартномалари бўйича ишлаётган шахсларни ишга қабул қилиш тўғрисида бўйруқ ҳам чиқарилмайди).

Кўп фуқаролар агар меҳнат дафтарчasiда иш даври тўғрисида ёзув бўлmasa, у, тегинча, меҳнат стажига ҳисобга киритилмайди, бинобарин келгусида Пенсия микдорига таъсир қиласи деб ташвишланадилар. Бироқ Пенсия тайинлаш учун меҳнат стажини тасдиқлайдиган тартиби тўғрисида низомнинг (Вазирлар Махкамасининг 1994 йил 11 майдаги 249-сон қарорига 12-илова) 4-бандига кўра иш даврини тасдиқлайдиган асосий ҳужжат бўлиб нафақат меҳнат дафтарчasi, балки ижтимоий таъминот органларининг суғурta бадаллари тўланганини тасдиқлайдиган маълумотномалари ҳам ҳисобланади.

Солиқ кодекси 305-моддасининг 3-қисмiga кўра суғурta бадалларини ҳисоблаш ва ушлаб қолиш мажбурияти, шунингдек уларнинг тўғри ҳисоблаб чиқарилиши учун жавобгарлик иш берувчи зиммасига юклатилади. Мазкур ҳолда ходим у билан фуқаролик-ҳуқуқий шартнома тузган юридик шахс иш берувчи бўлиб ҳисобланади. Солиқ кодексининг 306-моддасига кўра меҳнат шартномаларига ёки **ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатиш предмети бўлган фуқаролик-ҳуқуқий тусдаги шартномаларга** мувофиқ, жисмоний шахсларга ҳисобланадиган ва тўланадиган барча тўловлар меҳнатга ҳақ тўлаш тарзида даромадлар деб эътироф этилиб, улар ягона ижтимоий тўловнинг ва суғурta бадалларининг солиқ солиш обьектиридан.

Шу тариқа, фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар бўйича иш тўғрисидаги ёзув ходимнинг меҳнат дафтарчasi киритилмаслигига қарамай, ушбу давр, башарти суғурta бадаллари тўлансанса, унинг меҳнат стажига ҳисобга киритилади. Уларнинг тўғри ва ўз вақтида тўланishi учун жавобгарлик эса юридик шахс зиммасига юкланди.

**Мария ТУХТАРОВА,
«Ногта» МЧЖ юристи.**

¹ Юридик шахсни ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган жисмоний шахсларнинг меҳнат стажини ва улар томонидан бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар ажратмаларини ҳисобга олиш тартиби (Вазирлар Махкамасининг 2001 йил 24 августанги 351-сон қарорига 1-илова) 19-бандининг иккичи қисми.

² Ўша жойда, 19-бандининг биринчи қисми.

³ Меҳнат дафтарчаларини юритиш тартиби тўғрисида йўриқноманинг (AB томонидан 1998 йил 29 январда 402-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 1.2-банди.

⁴ Юридик шахсни ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган жисмоний шахсларнинг меҳнат стажини ва улар томонидан бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар ажратмаларини ҳисобга олиш тартибининг (Вазирлар Махкамасининг 2001 йил 24 августанги 351-сон қарорига 1-илова) 14-банди.

⁵ Юридик шахсни ташкил этмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган жисмоний шахсларнинг меҳнат стажини ва улар томонидан бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар ажратмаларини ҳисобга олиш тартибининг (Вазирлар Махкамасининг 2001 йил 24 августанги 351-сон қарорига 1-илова) 3-банди.

Охири. Боши 16, 19-сонларда.

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ҲАДИСАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:

- **ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНЛАРИ:**

- «Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига бағишиланган тадбирлар дастури тўғрисида»;
- «Ўзбекистон Республикасида адвокатура институтини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида».

- **ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ:**

- «Баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини янада такомиллаштириш ва кўрсатилаётган хизматлар сифати учун уларнинг масъулиятини ошириш тўғрисида».

- **ИДОРАВИЙ-МЕҶЕРИЙ ҲУЖЖАТ:**

- ЎзР МВ, Соғлиқни саклаш вазирлигининг «Пуллик тиббий хизмат кўрсатишга босқичма-босқич ўтаётган даволаш-профилактика муассасаларини молиялаш тартибига ўзгартириш киритиш тўғрисида»ги қарори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ФАРМОНИ

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ УМУМЖАҲОН ДЕКЛАРАЦИЯСИ ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАДБИРЛАР ДАСТУРИ ТЎҒРИСИДА*

2008 йилда халқаро жамоатчилик инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш соҳасидаги асосий демократик таъмйил ва талабларни ўзида мужассам этган, бу соҳада бутун халқаро ҳуқуқ тизимини шакллантиришнинг сиёсий, ҳуқуқий асосига айланган Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигини нишонлади.

Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришганидан кейин қўшилган биринчи халқаро-ҳуқуқий ҳужжат бўлди. Демократик, ҳуқуқий давлат, кучли фуқаролик жамияти барпо этиш йўлини танлаган Ўзбекистон инсон ҳуқуқлари ва манфаатларини жамиятни ривожлантириш ва давлат қурилишининг, бутун ички ва ташки сиёсатининг энг устувор йўналиши этиб белгилади.

Истиқлол йилларида мамлакатимиз инсон ҳуқуқлари бўйича 60 та асосий ҳужжатга қўшилди, БМТ томонидан бу соҳада қабул қилинган олтита асосий халқаро шартнома қатнашчисига айланди.

Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг қоидлари Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, инсоннинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва маданий ҳуқуқ ва эркинликларининг ишончли ҳимоя қилинишини таъминлайдиган миллий қонунчилик меъёрларида ўз ифодасини топган.

Бозор ислоҳотларини изчил амалга ошириш, иирик давлат ижтимоий дастурлари, жумладан, «Соғлом авлод», «Она ва бола», «Сиҳат-саломатлик йили», «Оила йили», «Ижтимоий ҳимоя йили», «Ёшлар йили» ва бошқа дастурларни ҳаётга татбиқ этиш орқали мамлакатда инсоннинг, аввало, болалар, аёллар, ёшларнинг ижтимоий, иқтисодий ҳуқуқларини бутун чоралар билан ҳимоя қилиш, уларнинг ҳар томонлама баркамол ривожланиши учун барча зарур шарт-шароитлар яратилди.

Фуқароларнинг сиёсий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш механизмлари яратилган ва улар амалда самарали жорий этилмоқда. Мамлакатда беш мингдан зиёд нодавлат нотижорат ташкилотлар фаолият юритмоқда. Жамият

ва давлат қурилиши соҳасида сиёсий партияларнинг роли сезиларли даражада ошиди. Мустақил оммавий ахборот воситалари, фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари ривожланиб бормоқда. Улар аҳолининг сиёсий, ижтимоий фаоллигини ошириш, мамлакатни демократик янгилаш ва модернизация қилишнинг қудратли омили бўлиб хизмат қилмоқда.

Суд-ҳуқуқ тизимини либераллаштириш жараёнининг изчил амалга оширилиши инсон ҳуқуқларига риоя этилишининг мухим кафолатига айланди. Ўзбекистонда жиноятларнинг таснифланиши тўла ўзгартирилди. Бунда оғир жиноятлар тоифасига кирувчи жиноий хатти-ҳаракатлар рўйхати сезиларли даражада қисқартирилди.

Натижада 2007 йилда озодликдан маҳрум қилиш шаклидаги жазо қўлланилган шахслар сони 2000 йилдагига нисбатан 2 баробардан кўпроқ қисқарди. Ўзбекистонда ҳар юз минг аҳолига 138 нафар маҳбус тўғри келади, бу дунёning энг ривожланган давлатларида анча камдир.

Суд ҳокимияти мустақилларни таъминлаш, судлар томонидан фуқаролар ҳуқуқлари ҳимоя қилиниши самара-дорлигини ошириш чора-тадбирлари изчил жорий этилмоқда. Судлар жиноий, фуқаролик, ҳўжалик ишлари бўйича ихтисослаштирилди, суд ишларини апелляцион ва касацион кўриб чиқиш институтлари, ярашув институти жорий қилинди. Прокурор ва адвокат ҳуқуқларининг тенглигини таъминлаш чора-тадбирлари амалга оширилмоқда.

Ўзбекистонда 2008 йил январидан ўлим жазосининг бекор қилиниши, ҳибсга олишга санкция бериш ҳуқуқи судларга ўтказилиши инсон ҳуқуқларини ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш йўлидаги мухим қадам бўлди.

Мамлакатда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман), Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ, Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Баш прокуратура, Ички ишлар вазирлигига инсон ҳуқуқлари ҳимояси бўйича маҳсус тузилган бўлинмалар каби инсон ҳуқуқлари бўйича миллий

*Ушбу Фармон «Халқ сўзи» газетасида 2008 йил 2 майда эълон қилинган.

институтлар тизими яратилган ва улар фаол ишламоқда.

Инсон хукуқлари соҳасида узлуксиз таълим ва маърифий ишлар тизими шакллантирилган. Хукуқ ҳимояси мавзудида йигирмадан зиёд ихтисослаштирилган журнал ва газеталар кўп минг нусхада чоп этилмоқда, барча мактаб, коллеж ва лицейларда, олий таълим муассасаларида инсон хукуқларини ҳимоя қилишнинг хукуқий асослари ўрганилмоқда.

Ўзбекистон инсон хукуқлари соҳасидаги халқаро мажбуриятларини изчил ва қатъий бажариб келмоқда, бу масалалар бўйича БМТнинг тегишли конвенциявий органларига доимий равишда ўзининг миллий ҳисботларини ўз вақтида тақдим этмоқда. Уларнинг тавсияларини бажаришда давлат идоралари, фуқаролик жамияти институтлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, оммавий ахборот воситалари ва бевосита фуқаролар иштирок этмоқда.

БМТ Бош котибининг инсон хукуқлари куни муносабати билан йўллаган Баённомасини қўллаб-куватлаб, шунингдек, инсон хукуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилишга қаратилган ташкилий-хукуқий, қонунчиликка оид чора-тадбирлар тизимини янада такомиллаштириш мақсадида:

1. Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган Тадбирлар дастури 1- иловага мувофиқ маъқуллансин.

Инсоният тараққиётининг энг эзгу мақсадлари ва демократик қадриятлар тимсоли бўлган фоят муҳим халқаро хукуқий хужжат – Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган тадбирларда давлат ташкилотлари ва муассасалари, жамоатчилик бирлашмалари, оммавий ахборот воситаларининг фаол иштирок этиши энг муҳим вазифа деб ҳисблансин.

2. Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган Тадбирлар дастурини амалга ошириш бўйича Махсус комиссия таркиби 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Куйидагилар Махсус комиссиянинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

давлат идоралари ва муассасалари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, фуқаролик жамияти институтлари ва оммавий ахборот воситаларининг Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган Тадбирлар дастурида кўзда тутилган тадбирларни амалга оширишга доир фаолиятини мувофиқлаштириш;

Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган тадбирлар, мамлакатимизда инсон манфаатларини кўзлаган ҳолда унинг хукуқ ва эркинликларини таъминлаш мақсадида демократик социал-иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш борасида амалга оширилаётган салмоқли ишлар оммавий ахборот воситаларида кенг ёритилишини ташкил этиш;

Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган халқаро тадбирларда Ўзбекистон вакилларининг фаол иштирок этиши борасида халқаро ташкилотлар, аввало, БМТ муассасалари билан яқин ҳамкорликни таъминлаш.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси ва Сенати, Вазирлар Маҳкамаси 2008-2009 йилларда фуқароларнинг сиёсий, ижтимоий, иқтисодий хукуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишнинг меъёрий-хукуқий базасини янада такомиллаштиришга қаратилган қонун хужжатлари лойиҳаларини тайёрлаш ва кўриб чиқиш, шунингдек, ушбу соҳада қабул қилинган қонун хужжатларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш чора-тадбирларини амалга оширсин.

4. Адлия вазирлиги Бош прокуратура, Ички ишлар вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Республика «Маънавият ва маърифат» кенгаши хузуриданги Маънавият тарғибот маркази билан биргаликда 2008 йил давомида Инсон хукуқлари умумжаҳон декларациясининг асосий қоидаларини, фуқароларнинг сиёсий, ижтимоий,

иқтисодий, маданий хукуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича миллий қонунчилигимиз асосларини очиб беришга багишиланган рисолалар, ўкув қўлланмалари, ижтимоий-сиёсий материаллар чоп этилиши ва аҳоли орасида кенг тарқатилишини таъминласин.

5. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълимни вазирлиги «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати билан биргаликда:

етакчи мутахассислар ва олимларни жалб этган ҳолда, таълим муассасалари ва ёшлар орасида инсон хукуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишни таъминлаш, шахсни ҳар томонлама камол топтириш, ёшларнинг янги жамият барпо этишда фаол иштирок этиши учун зарур социал, иқтисодий, ижтимоий-сиёсий шароит яратиш, Ватанимиз хавфсизлиги ва фаровонлигини таъминлаш бўйича давлат сиёсатини чукур ўрганишга доир давра сұхбатлари, семинарлар, маърузаларни тизимли асосда ташкил этсин;

2008 йил 10 декабрда мамлакатимиздаги барча мактаблар, лицейлар, коллежлар, олий ўкув юртларида Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган умуммиллий дарс ўтказсин.

6. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси талабларидан келиб чиқсан ҳолда, журналист кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўйича олий таълим муассасаларининг ўкув режаларига инсон хукуқларини ҳимоя қилишда оммавий ахборот воситалари иштирок этишининг миллий ва хорижий тажрибасини ўрганишни назарда тутадиган махсус ўкув дастурлари киритилишини таъминласин.

7. Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуриданги Амалдаги қонун хужжатлари мониторинги институти, Инсон хукуқлари бўйича вакил (Омбудсман), Инсон хукуқлари бўйича миллий марказ билан биргаликда уч ойлик муддатда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бош прокуратураси, Ички ишлар вазирлигига ташкил этилган инсон хукуқларини ҳимоя қилиш бўйича бўлинмалар фаолиятини танқидий нуқтаи назардан таҳлил қилсин ва унинг самарадорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида таклифлар киритсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда инсон хукуқлари бўйича миллий институтлар фаолиятини давлат томонидан қўллаб-куватлаш, Инсон хукуқлари бўйича вакил (Омбудсман), Инсон хукуқлари бўйича миллий марказ ва бошқа институтларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларнинг самарали ишлаши учун зарур бошқа шарт-шароит яратишга доир комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқсан ва 2008 йилда амалга оширсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги БМТнинг Инсон хукуқлари бўйича Олий комиссари бошқармасининг мурожаатини эътиборга олиб, Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси асосий мақсадларини амалда рўёбга чиқариша БМТ саъи-ҳаракатларини қўллаб-куватлаш учун БМТ Инсон хукуқлари бўйича Олий комиссари бошқармаси махсус жамғармасига Ўзбекистоннинг ихтиёрий бадали сифатида юз минг АҚШ доллари микдорида маблағ ажратсин.

10. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, оммавий ахборот воситалари Инсон хукуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганинг 60 йиллигига багишиланган Тадбирлар дастурининг амалга оширилишини ҳар томонлама ёритиш бўйича тематик кўрсатувлар ҳамда мақолалар ташкил этсин.

11. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш.Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
2008 йил 1 май.

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА АДВОКАТУРА ИНСТИТУТИНИ ЯНАДА ИСЛОХ
ҚИЛИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТҮГРИСИДА**

(«Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами», 2008 йил, 18-сон, 144-модда)

Суд-хукуқ тизимини янада либераллаштириш, фуқароларнинг тергов ва суд ишини юритишнинг ҳар қандай босқичида малакали юридик ёрдам олиш хукуқини мустаҳкамлайдиган конституциявий нормани амалга ошириш, адвокатуранинг ташкилий мустақиллигини таъминлаш, уни юқори малакали кадрлар билан тўлдириш, адвокатларнинг мустақиллиги кафолатларини кучайтириш, адвокатлик касбининг обрўси ва нуфузини ошириш мақсадида:

1. Адвокатура институтини янада ислоҳ қилиш фуқаролик жамияти институтларини ривожлантиришга ҳамда инсон хукуқлари ва эркинликларининг самарали ҳимоя қилинишини ҳар томонлама таъминлашга қаратилган суд-хукуқ тизими соҳасидаги ислоҳотларнинг бугунги кундаги энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансан.

Куйидагилар адвокатура институтини янада ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари этиб белгилансин:

инсон хукуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш соҳасида фуқаролик жамиятининг асосий институтларидан бири бўлган адвокатуранинг самарали ўзини ўзи бошқарадиган марказлаштирилган тизимини ташкил қилиш;

адвокатликка номзод шахсларнинг малакасига нисбатан қўйилаётган талабларни кучайтириш, уларнинг юридик соҳа бўйича иш тажрибасига эга бўлиши ва адвокатлик тузилмаларида амалиёт ўташини белгилаш, шунингдек адвокатларнинг мунтазам равишда касбга оид малакасини оширишнинг мажбурийлигини жорий қилиш;

адвокатурани ҳалол ва касб маҳорати юқори мутахассислар билан тўлдиришни таъминлайдиган самарали лицензиялаш тизимини ташкил этиш;

адвокатлик тузилмаларининг ваколатларини аниқлаштириш ва хукукий мақомини белгилаб бериш;

жиноят процессида айлов ва ҳимоя тарафларининг процессуал хукуқлари тенглигини таъминлаш;

хукуқшунослик соҳасида маҳсус билимга эга бўлмаган шахсларнинг суд ишида иштирок этишига йўл қўйилмасликка қаратилган тарафлар вакиллиги институтини босқичма-босқич такомиллаштириш;

адвокатлар томонидан касб этикаси қоидаларига риоя этилишини назорат қилиш механизми ва адвокатларга нисбатан интизомий иш юритиш тизимини такомиллаштириш.

2. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ва Ўзбекистон Адвокатлар ассоциациясининг Ўзбекистон Республикаси барча адвокатларининг мажбурий аъзолигига асосланган Ўзбекистон Адвокатлар ассоциацияси негизида Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасини ташкил этиш ҳақидаги таклифи маъқуллансан.

3. Куйидагилар Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасининг асосий вазифалари ва фаолияти йўналишлари этиб белгилансин:

адвокатлик тузилмалари фаолиятини марказлашган ҳолда мувофиқлаштириб бориш;

адвокатурани янада ривожлантиришга, инсоннинг хукуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишда унинг обрў-эътибори ва аҳамиятини оширишга кўмаклашиш;

аҳолининг хукукий билими ва хукукий маданиятини оширишга қаратилган хукукий тарғибот ишларини амалга ошириш;

ислоҳотларнинг қонунчилик базасини ва хукуқни кўллаш амалиётини такомиллаштириш, хукукий тартибга солишининг яхлитлигини ҳамда қонунчилик нормаларининг бир хилда қўлланилишини таъминлаш бўйича таклифлар киритиш;

адвокатура фаолиятини тартибга солувчи норматив-хукукий хужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқиша ишти-

рок этиш, улар бўйича таклифлар тайёрлаш; адвокатларнинг хукуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг вакили сифатида қатнашиш, шу жумладан судда ҳамда давлат ва хўжалик бошқаруви органлари билан бўлган муносабатларда;

адвокатларни уларнинг касбий фаолияти билан боғлиқ бўлган таъқиблардан, чеклашлар ва тажовузлардан ҳимоя қилиш чораларини кўриш;

адвокатларни касбий тайёрлаш ва малакасини ошириш ишларини ташкил қилиш;

республика туман ва шаҳарларида юридик маслаҳатхоналар ташкил этиш йўли билан аҳолининг юридик ёрдамга бўлган талабини қондириш;

адвокатура фаолияти тўғрисидаги статистик маълумотларни тўплаш ва ўрганиш, адвокатларнинг ижобий иш тажрибасини оммалаштириш, адвокатлик тузилмаларига услубий ёрдам кўрсатиш;

адвокатлар томонидан қонунчиликка ва касб этикаси қоидаларига риоя этилиши устидан назорат ўрнатиш.

4. Белгилансинки, Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатаси:

юридик шахс мақомига эга нотижорат ташкилоти ҳисобланиб, ўзининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида тузиладиган худудий тузилмалари билан биргалиқда адвокатуранинг ягона ўзини ўзи бошқариш тизимини ташкил этади;

адвокатларнинг қонунчиликка мувофиқ амалга ошираётган фаолиятига аралашмаслик тамоили асосида фаолият кўрсатади;

адвокатлар томонидан тўланадиган кириш ва аъзолик бадаллари ҳамда қонунчилик билан тақиқланмаган бошка маблағлар ҳисобидан молиялаштирилади;

Ўзбекистон Адвокатлар ассоциациясининг хукуқ ва мажбуриятлари бўйича хукукий вориси ҳисобланади.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

икки ҳафта муддатда ушбу Фармонни бажариш ва Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасини тузишнинг ташкилий масалаларини ҳал қилиш чора-тадбирлари тўғрисида Ҳукумат қарорини қабул қилсан;

икки ой муддатда адвокатура институтининг такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг «Адвокатура тўғрисида»ги ҳамда «Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида»ги қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритишни назарда тутган қонун лойиҳасини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига киритсан.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Адлия вазирлиги билан биргалиқда бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига адвокатлар томонидан фуқароларнинг айрим тоифаларига кўрсатилган хукукий ёрдам учун давлат ҳисобидан ҳақ тўлаш механизмини қайта кўриб чиқиш бўйича таклифлар киритсан.

7. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргалиқда амалдаги қонун хужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсан.

8. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Боз вазири Ш.М.Мирзиёев ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси И.Б.Абдуллаев зиммаларига юклатилсан.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.**

Тошкент ш.,
2008 йил 1 май
ПФ-3993-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ

БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ВА ҚЎРСАТИЛАЁТГАН ХИЗМАТЛАР СИФАТИ УЧУН УЛАРНИНГ МАСЪУЛИЯТИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

(«Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами», 2008 йил, 18-сон, 145-модда)

Қайд этиб ўтилсинки, республикада баҳолаш фаолиятини амалга ошириш учун зарур қонуний-хукукий база шакллантирилган, уни фаол ривожлантириш учун иқтисодий рафбатлантириш воситалари яратилган, лицензиялар бериш тартиби сезиларли даражада соддалаштирилган.

Айни вақтда баҳоловчи ташкилотларнинг амалий фаолияти ўсиб бораётган замонавий талабларни қониқтирмаяпти. Баҳолаш ишлари бир қатор ҳолларда юзаки ва паст профессионал даражада ўтказилмоқда, хусусийлаштириладиган обьектларнинг ҳақиқий қиймати ва қўрсатиладиган хизматларнинг сифати холисона баҳоланиши учун баҳоловчи ташкилотларнинг зарур даражадаги масъулияти таъминлаб берилмаяпти.

«Баҳолаш фаолияти тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг Қонунига мувофиқ ва мустақил баҳолаш тизимини янада ривожлантириш, баҳолаш хизматларининг профессионал савияси ҳамда сифатини ошириш, баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини тартибга солишнинг сармали усусларини татбиқ этиш, баҳолаш ишларининг натижалари ва холислиги бўйича уларнинг масъулиятини кучайтириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини таъминлаш соҳасида, энг аввало, баҳолаш ишларини тартибга солувчи стандартлар ва бошқа меъёрий хужжатларни ишлаб чиқиш ҳамда татбиқ этиш, баҳарилаётган баҳолаш ишларининг холислиги ва сифати устидан назорат ўрнатиш масалаларида олиб борилаётган ишлар қониқарсиз деб топилсин.

2. Белгилансинки, 2008 йилнинг 1 июлидан баҳолаш фаолияти фақат юридик шахслар томонидан амалга оширилади.

Куйидагиларни:

қимматбаҳо қофозлар, улушлар, интеллектуал мулк обьектлари ва бошқа номоддий активлардан ташқари кўчар мол-мulkни баҳоловчи ташкилотлар — энг кам ойлик иш ҳақининг камидаги 1 500 баробарига teng микдорда устав капиталига, шунингдек штатида камидаги иккита баҳоловчига эга бўлиши;

мулкий комплекс сифатидаги корхонадан ташқари кўчмас мулкни баҳоловчи ташкилотлар — энг кам ойлик иш ҳақининг камидаги 2 000 баробарига teng микдорда устав капиталига, шунингдек штатида камидаги учта баҳоловчига эга бўлиши;

бизнесни (мулкий комплекс сифатидаги корхонани, барча турдаги моддий ва номоддий активларни) баҳоловчи ташкилотлар — энг кам ойлик иш ҳақининг камидаги 2 500 баробарига teng микдорда устав капиталига, шунингдек штатида камидаги тўртта баҳоловчига эга бўлиши шартлиги белгилаб кўйилсан.

3. Баҳоловчи ташкилотлар ва баҳоловчилар тўғрисида-

ги низом иловага мувофиқ тасдиқлансан.

Амалда фаолият юритувчи баҳоловчи ташкилотлар 2008 йилнинг 1 сентябригача бўлган муддатда Баҳоловчи ташкилотлар ва баҳоловчилар тўғрисидаги низомда белгиланган устав капитали микдорлари тўлдирилиши ҳамда фаолиятни ташкил этиш ва лицензия шартлари бўйича мажбурий талаблар бажарилишини таъминласин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси:

2008 йилнинг 1 сентябригача Баҳоловчи ташкилотлар ва баҳоловчилар тўғрисидаги Низомнинг талаб ва шартларига тўлиқ жавоб берувчи амалдаги баҳоловчи ташкилотларни белгиланган тартибда қайтадан рўйхатга олсин ва баҳоловчи ташкилотини амалга ошириш учун уларга янги нусхадаги лицензиялар берсин;

Давлат солиқ қўмитаси билан биргаликда 2008 йилнинг 1 сентябридан бошлаб Баҳоловчи ташкилотлар ва баҳоловчилар тўғрисидаги низомнинг талаб ва шартларига жавоб бермайдиган баҳоловчи ташкилотлар фаолиятини белгиланган тартибда тўхтатиш чораларини кўрсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси:

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги билан биргаликда икки ой муддатда суд органлари сўровномаларига кўра баҳсли вазиятларда баҳоланувчи обьектларни баҳоловчиларни экспертизадан ўтказиш бўйича эксперт комиссияси ташкил этилишини назарда тутган ҳолда, баҳоловчи тўғрисидаги ҳисботлар ҳаққонийлигини экспертизадан ўтказишни ташкил этиш тартиби тўғрисида белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсан;

баҳоловчининг малака сертификатини олиш учун малақа имтиҳонларини ўтказишда очиқлик ва холисликни таъминловчи тартиб-қоидаларни такомиллаштириш чоратадбирларини кўрсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Адлия вазирлиги бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда бир ой муддатда:

қонун хужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартиш ва кўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсан;

вазирлик ва идораларнинг меъёрий хужжатлари мазкур қарор талабларига мос равишда мувофиқлаштирилишини таъминласин.

7. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Баш вазирининг биринчи ўринбосари Р.С.Азимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.**

Тошкент ш.,
2008 йил 24 апрель
ПҚ-843-сон.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2008 йил 24 апрелдаги ПҚ-843-сон қарорига
ИЛОВА

БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАР ВА БАҲОЛОВЧИЛАР ТЎҒРИСИДА НИЗОМ

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ушбу Низом «Баҳоловчи ташкилотини тўғрисида», «Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ ишлаб

чиқилган ҳамда баҳоловчи ташкилотини амалга оширувчи ташкилотларнинг (кейинги ўринларда баҳоловчи ташкилотлар деб аталади) мақоми, вазифалари, хукуқлари, мажбуриятлари ва жавобгарлигини белгилайди.

2. Баҳолаш фаолияти дейилганда баҳоловчи ташкилотнинг баҳолаш обьекти қийматини белгилашга йўналтирилган фаолияти тушунилади.

3. Баҳоловчи ташкилот баҳолаш фаолиятини амалга ошириш учун лицензияга, ўз номи ёзилган муҳрга, мустақил балансга, банкларда ҳисоб рақамларига эга бўлган юридик шахс ҳисобланади.

4. Баҳоловчининг малака сертификатига эга бўлган жисмоний шахс баҳоловчи ҳисобланади.

Агар баҳоловчи баҳоловчи ташкилотнинг штатида турса ёки баҳоловчи ташкилот у билан фуқаролик-хуқуқий шартнома тузган бўлса, у баҳоловчи ташкилот томонидан баҳолашни ўтказишга жалб этилиши мумкин.

5. Баҳоловчи ташкилот ўз фаолиятида Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, Ўзбекистон Республикаси қонунларига, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қарорлари ва бошқа хужжатларига, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишларига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишларига, бошқа норматив хужжатларга, шунингдек ушбу Низомга амал қиласди.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан ташкил этилган давлат унитар корхоналари ва муассасалари баҳолаш фаолиятини, агар баҳолаш фаолиятини амалга ошириш уларни ташкил этиш тўғрисидаги хужжатларда назарда тутилган бўлса, тегишли лицензия олмасдан амалга оширишга ҳақлидир. Ушбу қоида кўрсатиб ўтилган корхоналар ва муассасаларни лицензия талаблари ва шартларини, шунингдек фаолиятнинг лицензияланадиган турларини лицензиялаш билан боғлиқ бўлган, қонун хужжатларига мувофиқ қўйиладиган бошқа талабларни бажаришдан озод қиласди.

II. БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ

7. Куйидагилар баҳоловчи ташкилотларнинг асосий вазифалари ҳисобланади:

баҳолаш обьекти қийматини қонун хужжатларига мувофиқ белгилаш;

баҳолаш тўғрисидаги ҳисботларнинг ҳаққонийлигини таъминлаш;

баҳоловчилар томонидан баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун хужжатларига риоя этилишини назорат қилиш ва уларнинг касбий савиасини ошириш учун зарур шартшароитлар яратиш.

III. БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ХУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

8. Баҳоловчи ташкилотлар куйидаги хукуқларга эга:

баҳолаш методларини қонун хужжатларida белгилangan тартибda мустақil қўllash;

объектни баҳолашни амалга оширишда буюртмачидан хужжатлардан фойдаланишнинг таъминланишини талаб қилиш, ушбу баҳолаш учун зарур бўлган тушунтиришлар ва қўшимча маълумотлар олиш;

учинчи шахслардан объективни баҳолаш учун зарур бўлган ахборотни сўраб олиш. Кўрсатиб ўтилган ахборотни беришнинг рад этилиши баҳолашнинг ҳаққонийлигига жиддий таъсир қилган тақдирда баҳоловчи буни баҳолаш тўғрисидаги ҳисботда кўрсатади;

баҳолашни амалга оширишда қатнашиш учун баҳоловчиларни ва бошқа мутахассисларни белгилangan тартибда жалб этиш;

буюртмачи томонидан шартнома шартлари бузилган, баҳолаш обьекти тўғрисидаги зарур ахборотнинг тақдим этилиши ёхуд шартномага мувофиқ иш шароитлари таъминланмаган ҳолларда баҳолашни амалга оширишни рад этиш;

баҳоловчиларнинг професионал бирлашмаларига аъзо бўлиш;

баҳолаш фаолияти билан боғлиқ бўлган професионал хизматларнинг қўйидаги турларини кўрсатиш;

баҳолаш тўғрисидаги ҳисботнинг ҳаққонийлигини экспертизадан ўтказиш;

инвестиция лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва таҳлил қилиш, бизнес-режалар тузиш;

баҳолаш жараёнини автоматлаштириш ва ахборот технологияларини жорий этиш;

баҳоловчи ташкилотлар томонидан ушбу Низомда назарда тутилмаган хизматлар кўрсатилишига йўл қўйилмайди.

Баҳоловчи ташкилотлар қонун хужжатларига ва баҳолаш бўйича хизматлар кўрсатиш тўғрисидаги шартномага мувофиқ бошқа хукукларга ҳам эга бўлиши мумкин.

9. Баҳоловчи ташкилотлар куйидагиларга мажбур:

баҳолаш фаолиятини амалга оширишда лицензия талабларига ва қонун хужжатларida белгилangan шартларга риоя қилиш;

баҳоловчи ташкилотлар қонун хужжатларига ва баҳоловчи (баҳоловчилар)нинг малака сертификатини кўрсатиш;

баҳоловчи ташкилотлар қонун хужжатларida белгилangan холисона баҳолашга тўсқинлик қиладиган вазиятлар вужудга келганлиги оқибатида ўзининг баҳолашни амалга оширишда қатнаша олмаслиги тўғрисида буюртмачига хабар қилиш;

буюртмачининг сўровига кўра баҳолаш фаолиятини регламентловчи қонун хужжатлари талаблари тўғрисида ги ахборотни тақдим этиш;

баҳоловчи ташкилотлар қонун хужжатларida белгилangan холисона баҳолашга тўсқинлик қиладиган вазиятлар вужудга келганлиги оқибатида ўзининг баҳолашни амалга оширишда қатнаша олмаслиги тўғрисида буюртмачига хабар қилиш;

мол-мулкни баҳолаш жараёнида аниқланган унинг мансабдор шахслари ва бошқа ходимлари томонидан заар етказилиши, шунингдек қонунчиликнинг бузилиши ҳолатлари тўғрисида мулқдорга ва (ёки) буюртмачига хабар қилиш;

амалга оширилган баҳолаш ишларининг натижалари бўйича баҳолаш тўғрисидаги ҳисботлар нусхаларининг баҳолаш ташкилотида уч йил мобайнида сакланишини таъминлаш;

баҳоловчи ташкилотлар қонун хужжатларига ва баҳолаш бўйича хизматлар кўрсатиш тўғрисидаги шартномага мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам олиши мумкин.

10. Баҳоловчилар назорат қилувчи ёки хукуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан ўтказиладиган текширишларда ва бошқа тадбирларда фақат баҳоловчи ташкилотлар билан назорат органлари ёки хукуқни муҳофаза қилиш органлари ўртасида тузилган шартномалар асосидагина мутахассислар сифатида қатнашишлари мумкин.

IV. БАҲОЛОВЧИГА НИСБАТАН ҚЎЙИЛАДИГАН МАЛАКА ТАЛАБЛАРИ

11. Баҳоловчининг малака сертификати жисмоний шахсга, агар у баҳоловчи ташкилот штатида турса ёки агар баҳоловчи ташкилот томонидан у билан фуқаролик-хуқуқий тусдаги шартнома тузилган бўлса, баҳолашни

амалга ошириш хукукини беради.

12. Баҳоловчининг малака сертификати талабгор томонидан малака имтиҳони муваффақиятли топширилган тақдирда Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан берилади. Малака имтиҳонини ташкил этиш, ўтказиш ва унинг натижаларини расмийлаштириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан белгиланади.

13. Баҳоловчининг малака сертификатини олишга талабгор қуидаги талабларга жавоб бериши керак:

а) олий иқтисодий, юридик ёки техник маълумотга, баҳоловчи ёки баҳоловчининг ёрдамчиси лавозимида сўнгги беш йилда камидан бир йил иш стажига эга бўлиш;

ёхуд олий маълумотга, сўнгги беш йилда мол-мulkни баҳолашда баҳоловчи ёки баҳоловчининг ёрдамчиси лавозимида камидан икки йил иш стажига эга бўлиши.

Бунда хорижий давлатларда олинган олий маълумот ёки илмий даража белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикасидаги маълумотга эквивалент деб эътироф этилган тақдирда эътиборга олинади;

б) баҳоловчиларнинг профессионал бирлашмалари тақлифлари ҳисобга олинган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан белгиланган тартибда тасдиқланадиган дастур бўйича баҳоловчилар тайёрлаш марказларида махсус ўкувдан ўтганлик тўғрисидаги сертификатнинг мавжудлиги, ўкув тугаган пайдан бошлаб хужжатлар топширилгунгача ўтган вақт бир йилдан ошмаган тақдирда.

Баҳоловчининг халқаро сертификатига эга бўлган талабгорлар баҳоловчилар тайёрлаш марказларида махсус ўкувдан ўтмасдан малака имтиҳони топширишга қўйилади.

14. Баҳоловчининг малака сертификати 5 йил муддатга берилади ва унинг амал қилиш муддати беш йиллик муддатларга узайтирилиши мумкин.

15. Малака сертификатига эга бўлган ҳар бир баҳоловчи малака сертификати олинган йилдан кейинги йилдан бошлаб ҳар йили баҳоловчиларнинг профессионал бирлашмалари тақлифлари ҳисобга олинган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан белгиланган тартибда тасдиқланадиган малака ошириш дастурлари бўйича камидан 40 соатлик малака ошириш курсларидан ўтиши шарт.

16. Малака сертификати берилганлиги (малака имтиҳонидан ўтганлик) ва малака сертификатининг амал қилиш муддати узайтирилганлиги учун талабгор (баҳоловчи) энг кам ойлик иш ҳақининг бир баравари міқдорида йифим тўлайди. Дубликатни қайта расмийлаштирганлик ва берганлик учун энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи міқдорида йифим тўланади.

Кўрсатиб ўтилган маблағлар Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасининг махсус ҳисоб рақамига ўтказилади ва улардан малака имтиҳонларини ўтказиш ҳамда баҳоловчининг малака сертификатларини расмийлаштириш билан боғлиқ ҳаржатларни қоплаш учун фойдаланилади.

17. Баҳоловчининг малака сертификатига эга бўлмаган ва баҳоловчининг баҳолашни амалга ошириш билан боғлиқ топширикларини бажарадиган жисмоний шахс, баҳолаш ҳисботини ҳамда баҳолашни амалга ошириш билан боғлиқ бошқа расмий хужжатларни имзолаш хукуқисиз, баҳоловчининг ёрдамчиси бўлиши мумкин.

Баҳоловчи ёрдамчисининг меҳнат шартлари баҳоловчи ташкилот билан қонун хужжатларида белгиланган тартибда тузилган меҳнат шартномасида белгиланади.

Баҳоловчининг ёрдамчиси баҳолаш вақтида ўзи олган маҳфий маълумотларнинг ошкор қилинмаслиги учун қонун хужжатларида белгиланган тартибда жавоб беради.

ди.

Баҳоловчининг ёрдамчиси сифатида ишланган вақт баҳоловчининг малака сертификатини олиш учун зарур бўлган иш стажига қўшилади.

V. БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАР ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ

18. Баҳоловчи ташкилотлар ўз фаолиятида мустақил-дир ва ҳар қандай ташкилий-хукукий шаклда ташкил этилиши ва ўз фаолиятини амалга ошириши мумкин, очик акциядорлик ташкилоти бундан мустасно. Баҳоловчи (баҳоловчилар) фақат битта баҳоловчи ташкилотнинг муасиси бўлиши мумкин.

Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари томонидан баҳолаш фаолиятини амалга ошириш, агар қонун хужжатларида бошқача қоида белгиланмаган бўлса, тақиқланади.

Баҳоловчи ташкилотлар вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар ҳамда бошқа давлат ва хўжалик бошқаруви органлари томонидан ташкил этилиши мумкин эмас, қонун хужжатларида белгиланган ҳоллар бундан мустасно.

19. Баҳоловчи ташкилотни баҳоловчининг малака сертификатига эга бўлган раҳбар бошқаради.

20. Куйидагиларни:

қимматбаҳо қоғозлар, улушлар, интеллектуал мулк обьектлари ва бошқа номоддий активлардан ташқари, кўчар мулкни баҳоловчи ташкилотлар — энг кам ойлик иш ҳақининг камидан 1 500 баравари міқдоридаги устав капиталига ва штатида камидан икки нафар баҳоловчига эга бўлиши керак;

мулкий комплекс сифатидаги корхонадан ташқари, кўчмас мулкни баҳоловчи ташкилотлар — энг кам ойлик иш ҳақининг камидан 2 000 баравари міқдоридаги устав капиталига ва штатида камидан тўрт нафар баҳоловчига эга бўлиши керак;

бизнесни (мулкий комплекс сифатидаги корхонани, барча турдаги моддий ва номоддий активларни) баҳоловчи ташкилотлар — энг кам ойлик иш ҳақининг камидан 2500 баравари міқдоридаги устав капиталига ва штатида камидан тўрт нафар баҳоловчига эга бўлиши керак.

Шу билан бирга, устав капиталининг камидан 30 фоизи пул маблағлари тарзида киритилган бўлиши керак.

21. Баҳоловчи ташкилотларни давлат рўйхатидан ўтказиши туман ва шаҳарлар ҳокимларни хузуридан Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциялари томонидан, қонун хужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

22. Баҳоловчи ташкилотлар баҳолаш фаолиятини ўзининг фуқаролик жавобгарлигининг суурита полиси мажбурий равишда мавжуд бўлган тақдирда баҳолаш хизматлари кўрсатиш тўғрисидаги тузилган шартнома асосида амалга оширадилар.

23. Баҳолашни ўтказиш натижалари баҳолаш тўғрисидаги ҳисбот билан расмийлаштирилади. Баҳолаш тўғрисидаги ҳисботнинг ҳар бир бети баҳолашни ўтказган баҳоловчи (баҳоловчилар) томонидан имзоланади, баҳоловчи ташкилот раҳбари томонидан ва ушбу ташкилот мухри билан тасдиқланади.

Баҳолаш бир неча баҳоловчилар томонидан ўтказилган тақдирда баҳолаш тўғрисидаги ҳисботда баҳолаш ҳақида ҳисбот тайёрлаш жараёнида улар бажарган ишлар кўрсатилади.

24. Баҳоловчи ташкилотлар баҳолаш ишларини ўтказишига штатдаги баҳоловчиларни меҳнат шартномаси (контракти) асосида жалб этадилар.

Баҳоловчи ташкилотлар баҳолаш ишларини ўтказишига баҳоловчи ташкилот томонидан фуқаролик-хукукий тусдаги шартнома тузилган бошқа баҳоловчи ташкилотлар,

баҳоловчилар ва мутахассисларни ҳам жалб этишлари мумкин.

VI. БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТГА НИСБАТАН ҚҮЙИЛАДИГАН ЛИЦЕНЗИЯ ТАЛАБЛАРИ ВА ШАРТЛАРИ

25. Қуйидагилар баҳолаш фаолиятини амалга оширишдаги лицензия талаблари ва шартлари ҳисобланади:

«Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига, Ўзбекистон Республикасининг Молмulkни баҳолаш миллий стандартлари талабларига, шунингдек бошқа қонун хужжатларига риоя қилиш;

лицензия олишда ушбу Низомда назарда тутилган миқдорда тўлиқ шакллантирилган устав капиталининг мавжуд бўлиши;

фуқаролик жавобгарлиги суғурта полисининг мавжуд бўлиши;

фақат ушбу Низомда белгиланган фаолиятнинг амалга оширилиши;

баҳоловчи томонидан фақат битта баҳоловчи ташкилотда фаолиятнинг амалга оширилиши. Бунда баҳоловчи томонидан бошқа баҳоловчи ташкилотдаги баҳолаш фаолияти фақат у баҳолаш фаолиятини амалга оширган баҳоловчи ташкилот билан тузилган меҳнат шартномаси (контракти) ёки фуқаролик-хуқуқий тусдаги шартнома бекор қилингандан, тугаллангандан ёки уларнинг муддати тугагандан кейин амалга оширилиши мумкин;

баҳоловчи ташкилотнинг штатида ушбу Низомда назарда тутилган баҳоловчилар сонининг мавжуд бўлиши;

баҳолашда олинган ахборотлар маҳфийлигининг тъминланиши;

баҳолашни ўтказиш бўйича шартномавий мажбуриятларнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилиши;

баҳоловчи ташкилот раҳбари лавозимига фақат баҳоловчининг тайинланиши;

баҳолаш фаолиятини амалга оширишда баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун хужжатларида белгиланган тартибида мустақилликни таъминлаш;

баҳоловчининг малака сертификатига эга бўлган шахс (шахслар) томонидан баҳолаш тўғрисида ҳаққоний ҳисобот тузиш;

баҳоловчи ташкилотда ўз баҳоловчилари иши сифатини назорат қилишнинг тасдиқланган ички қоидалари мавжуд бўлиши;

лицензияловчи органни баҳоловчининг номи ва жойлашган жойи (почта манзили)даги ўзгаришлар тўғрисида давлат рўйхатидан ўтказилган санадан бошлаб 10 кун муддатда хабардор қилиш;

ярим йилда бир марта Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасига баҳолаш фаолияти тўғрисидаги маълумотларни, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси талабига кўра баҳолашни ўтказиш билан боғлиқ бошқа ахборотларни белгиланган шакл бўйича тақдим этиш.

26. Баҳоловчи ташкилот лицензиясининг амал қилишини тўхтатиб туриш, тўхтатиш ва уни бекор қилиш қонун хужжатларида белгиланган тартибида амалга оширилади.

27. Баҳоловчи ташкилот лицензиясининг амал қилишини белгиланган тартибида тўхтатиш учун асос берадиган лицензия талаблари ва шартларини бир марта қўпол равишида бузишга қуйидагилар киради:

баҳолаш тўғрисида мулқорга ва (ёки) буюртмачига моддий зарар етказилишига сабаб бўлган нотўри ҳисобот тузиш;

нотўри эксперт хulosаси тузиш;

баҳолаш ишларини ўтказишда олинган маҳфий ахборотни мулқор ёки баҳолаш буюртмачисининг рухсатисиз ошкор қилиш, қонун хужжатларида назарда тутилган

ҳоллар бундан мустасно;

баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун хужжатларида белгиланган тартибида баҳолаш фаолиятини амалга оширишда мустақилликни таъминламаслик;

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан ўтказиладиган лицензия талаблари ва шартларига риоя қилинишини текширишлардан бош тортиш;

баҳолаш фаолиятини амалга оширишда фуқаролик жавобгарлиги суғурта полисининг мавжуд эмаслиги;

фаолиятнинг ушбу Низомда назарда тутилмаган турларини амалга ошириш.

VII. БАҲОЛОВЧИЛАР МАЛАКА СЕРТИФИКАТЛАРИНИНГ АМАЛ ҚИЛИШИНИ ТЎХТАТИШ ВА УЛАРНИ БЕКОР ҚИЛИШ

28. Қуйидагилар баҳоловчи малака сертификатининг амал қилишини тўхтатиш учун асос ҳисобланади:

баҳоловчининг аризаси;

баҳолаш фаолиятини амалга оширишда қонун хужжатлари талабарини мунтазам ёки бир марта қўпол равишида бузиш;

баҳолаш давомида олинган маълумотларни мулқор ёки баҳолаш буюртмачисининг рухсатисиз баҳоловчи томонидан учинчи шахсларга бериш, қонун хужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

молия-хўжалик муносабатлари соҳасида муайян лавозимни эгаллаш ёки муайян фаолият билан шуғулланиш хукуқидан маҳрум қилиш тарзидаги жазони назарда тутивчи қонуний кучга кирган суд ҳукми;

фуқарони белгиланган тартибида муомалага лаёқатсиз ёки муомалага лаёқати чекланган деб эътироф этиш тўғрисидаги суд қарори.

29. Баҳоловчи малака сертификатининг амал қилиши уни тўхтатиш тўғрисидаги қарор қабул қилингандан бошлаб тўхтатилади.

Баҳоловчи ташкилот лицензиясининг амал қилиши қонун хужжатларида назарда тутилган йўл қўйилган қонун бузилишлари учун тўхтатилган тақдирда лицензиянинг амал қилишини тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилингандан бошлаб баҳоловчи ташкилот лицензиясининг амал қилиши тўхтатилишига сабабчи бўлган қонун бузилишларига йўл қўйган раҳбар ва баҳоловчи малака сертификатларининг амал қилиши тўхтатилади.

30. Баҳолаш фаолиятини амалга оширишда баҳоловчи малака сертификатининг амал қилишини белгиланган тартибида тўхтатиш учун асос берадиган қонун хужжатлари талабарининг бир марта қўпол равишида бузилишига куйидагилар киради:

баҳолаш фаолияти тўғрисидаги қонун хужжатларида белгиланган тартибида баҳолашни амалга оширишда мустақилликни таъминламаслик;

баҳолаш тўғрисидаги ҳисоботни ва эксперт хulosасини нотўри тузиш;

баҳолаш ишларини ўтказишда олинган маҳфий ахборотни мулқор ёки баҳолаш буюртмачисининг рухсатисиз ошкор қилиш, қонун хужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

баҳоловчининг назорат ёки хукуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан ўтказиладиган текширишларда ва бошқа тадбирларда ўзи штатида турадиган ёки фуқаролик-хуқуқий тусдаги шартнома тузган баҳоловчи ташкилотнинг тегишли рухсатномасисиз (бўйругисиз) мутахассис сифатида қатнашиши.

31. Баҳоловчининг малака сертификати қуйидаги ҳолларда бекор қилинади:

маҳсус ваколатли давлат органининг малака сертификати бериш тўғрисидаги қарорининг ноқонунийлиги суд томонидан эътироф этилганда;

сертификат қалбаки хужжатлардан фойдаланган ҳолда

олинганда.

Малака сертификатини бекор қилиш тұғрисидаги қарор баҳоловчининг малака сертификати берилган са- надан бошлаб амал қиласы.

32. Қонун хужжатларини бузғанлик учун малака сертификатлари бекор қилинган ёки уларнинг амал қилиши тұхтатылған баҳоловчилар малака сертификатининг амал қилиши тұхтатылған вақтдан бошлаб уч йил мобайнида малака сертификатини тақороран олиш учун имтиҳонга күйилмайды.

33. Баҳоловчининг малака сертификатини бекор қилиш ёки унинг амал қилишини тұхтатыш тұғрисидаги қарор асосланған бўлиши ва оммавий ахборот воситала-рида эълон қилиниши керак.

34. Махсус ваколатли давлат органининг баҳоловчи малака сертификатининг амал қилишини тұхтатыш ёки уни бекор қилиш тұғрисидаги қарори юзасидан қонун хужжатларida белгиланған тартибда судга шикоят қилиниши мумкин.

VIII. БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАР ВА БАҲОЛОВЧИЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

35. Баҳоловчи ташкилотлар баҳолаш тұғрисида нотұғри хисобот түзиш оқибатида буюртмачига зарар етказғанлиги учун унинг олдида қонун хужжатларida белгиланған тартибда жавоб берадилар.

36. Баҳолашни сифатли ёки зарур даражада ұтказма-ғанлик натижасида баҳолаш ишлари буюртмачисига етказилған зарар, шу жумладан бой берилған фойда баҳоловчи ташкилотдан қонун хужжатларida белгиланған тартибда ундириб олинади.

37. Баҳоловчи баҳолашни сифатсиз ұтказғанлик, тижорат сирини ошкор қылғанлик ва баҳоловчи ташкилот учун зарар келтирған бошқа хатти-харакатлари натижасида етказилған зарар учун баҳоловчи ташкилот олдида қонун хужжатларiga мувофиқ жавоб беради.

IX. БАҲОЛАШ ТҰҒРИСИДАГИ ХИСОБОТ МАЪЛУМОТЛАРИНИНГ БАҲСЛИЛИГИ

38. Зарурат бўлганда, баҳоловчи ташкилотнинг баҳолаш тұғрисидаги хисоботи ҳаққонийлигини текшириш учун қонун хужжатларida белгиланған тартибда баҳолаш тұғри-

сидағи мазкур хисобот шартнома асосида бошқа баҳоловчи ташкилот томонидан экспертизадан үтказилиши мумкин.

Экспертизани үтказған баҳоловчи ташкилот баҳолаш обьектининг мавжуд қийматини баҳолаш тұғрисидаги мазкур хисоботнинг ҳаққонийлиги юзасидан тақорий баҳолашни (ўз баҳолашини) амалга оширмасдан ва ўз хulosасини чиқармасдан ўзининг холисона мулоҳазасини билдиради.

Ушбу баҳолашни үтказған баҳоловчи ташкилотнинг мазкур баҳоловчи ташкилот томонидан бажарилған баҳолаш тұғрисидаги хисоботни экспертизадан үтказишга жалб этилишига йўл кўйилмайди.

39. Баҳолаш тұғрисидаги хисоботни экспертизадан үтказишнинг буюртмачиси олинган хulosага рози бўлмаган тақдирда ушбу баҳс суд томонидан кўриб чиқлади.

40. Баҳолаш обьектларини баҳолаш бўйича материалларни экспертизадан үтказиш учун баҳсли вазиятларда суд органларининг сўровномаларига кўра, белгиланған тартибда эксперт комиссияси тузилади.

Баҳолаш тұғрисидаги хисоботнинг ва баҳолаш тұғрисидаги мазкур хисобот юзасидан баҳоловчи ташкилот экспертизаси хulosасининг ишончлилигини аниқлаш учун баҳолаш материалларини экспертизадан үтказиш бўйича эксперт комиссияси хulosаси фақат суд сўровномасига кўра, қонун хужжатларida белгиланған тартибда қабул қилинади. Баҳолаш тұғрисидаги хисобот суд томонидан ҳаққоний эмас деб әзтироф этилган тақдирда суд баҳолаш материалларини экспертизадан үтказиш бўйича эксперт комиссиясидан баҳолаш обьекти қиймати тұғрисидаги хulosани талаб қилишга ҳақлидир.

X. БАҲОЛОВЧИ ТАШКИЛОТЛАР ТОМОНИДАН ЛИЦЕНЗИЯ ТАЛАБЛАРИ ВА ШАРТЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ

41. Баҳоловчи ташкилотлар томонидан лицензия та- лаблари ва шартларига риоя этилишини текшириш Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси томонидан қонун хужжатларida белгиланған тартибда ҳар уч йилда кўп билан бир марта үтказилади.

42. Баҳоловчи ташкилотларни қайта ташкил этиш ва тугатиши қонун хужжатларida белгиланған тартибда амалга оширилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ,
СОГЛИКНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИНИНГ
ҚАРОРИ

ПУЛЛИК ТИББИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШГА БОСҚИЧМА-БОСҚИЧ ҮТАЁТГАН ДАВОЛАШ-ПРОФИЛАКТИКА МУАССАСАЛАРИНИ МОЛИЯЛАШ ТАРТИБИГА ЎЗГАРТИРИШ КИРИТИШ ТҰҒРИСИДА*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2008 йил
5 майда 679-1-сон билан давлат рўйхатидан үтказилди.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами», 2008 йил, 19-сон, 169-модда)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Тиббиёт ходимлари меҳнатига ҳақ тұлашнинг тақомиллаштирилған тизимиши тасдиқлаш тұғрисида»ги 2005 йил 21 декабрдаги 276-сонли (Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатлари тўплами, 2005 й., 51-сон, 380-модда) қарорига мувофиқ қарор қиласыз:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан 1999 йил 2

марта 20-сон билан тасдиқланған «Пуллик тиббий хизмат кўрсатишига босқичма-босқич үтаётгандан даволаш-профилактика муассасаларини молиялаш тартиби»нинг (1999 йил 22 март, рўйхат рақами 679) V бўлими чиқарилсин.

2. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига давлат рўйхатидан үтказилған кундан ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.
35-сон

Соғлиқни сақлаш вазири
Ф.НАЗИРОВ.
5-сон

Тошкент ш., 2008 йил 23 апрель.

*2008 йил 15 майдан кучга киради.

ЮЛДУЗНИ БЕНАРВОН УРИБ

Молия бобида күпчиликни чув тушириб, жаңонга ном тараттганлардан бири италиялик мұхажир Карло Понцидир. Ийгирманчи аснинг бошларида у бошқалардан олган пулларидан мұмайгина иш ҳақи тұлаб инвесторларни үзига ром ва маҳлиәт этиди. Кейинчалик унинг бу тажрибасыдан МДХдаги миллион-миллион одамларга ёмон отли бўлиб танилган «МММ», «Хопер-инвест» ва «Властилина» сингарилар фойдаланиб қолдилар.

ИЛК ОДИМЛАР

Хикоямиз қаҳрамони аҳолидан пулларни ғасбатан тұғри йўл билан шишиб олиш услуги мұаллифи бўлғанлыги сабабли ҳам унинг номи билан «Понци схемаси» деб юритилувчи бу усулни маркетинг тармоғида кенг кўлладилар. Услуб мұаллифини молия бобида даҳо деб бўлмайди, бинобарин арифметиканинг баъзи оддий масалаларига унинг тиши ўтмасди. Парма шахрида итальян генерали оиласида 1882 йили дунёга келган Карло Понци тараллабедод ҳаёт кечириши жону дили билан севарди. Ноқобил ўғилларининг қылғиликлидан безор бўлган ота-она пул топиш нақдар машаққатли эканлигини билсин дея уни Пенсильванияга жўнатиб юбордилар. Фўрнигитча дастлаб ҳалол меҳнат қилишга уриниб кўрди. Ошхонада идиш-төвок ювиди, дўконда дастёрчилик қилди, лифтчи бўлиб ишлаб кўрди, ҳатто инглиз тилидан таржима қилиш билан ҳам шуғулланди. Аммо бундай фаолият унинг ҳаёт ҳақидаги тасаввурларига тұғри келмасди. У ўз баҳтини бошқа соҳада синаб кўришга қарор қилди. Понци мамлакатнинг йарқи соҳили бўйлаб шаҳарма-шаҳар дарбадар кеъди, йўл-йўлакай топган пулла тирикчилик ўтказди. Бу ҳол беш йилга чўзилди. Ниҳоят тақдир тақозоси билан 1908 йили Канадага бориб қолди. Бу ерда у озми-кўпми доимий ишга эга бўлди: Монреалда банк бошқарувчиси бўлиб ишлаетган ватандоши Фертолини уни хизматчи қилиб ишга олди. Ҳеч нарса қимлай туриб бирдан бойиб кетиш истагидаги ёш йигитда қизик фикр туғилди. У мижозларга шундай юқори фоизлар ваъда қилди, уларнинг бари ўйлаб ўтимасданоқ тақлифга рози бўлавердилар. Шуниси ҳам борки, омонатчилар ҳақиқатда ваъда қилинганин олдилар, ҳар қалай улардан банкка биринчилар қатори келгандар бу валломатликдан баҳраманд бўлди. Уларга дивидендлар... кейинги мижозларнинг пулдан тўлланди. Аммо сердаромад иш узоққа бормади. Банк синди, Понцини иккى йилга қамадилар. Бу муваффакиятсизлик товламачига тарика ҳам таъсир этмади. У қамоқдан чиқиши билан қалбаки ҳужжатлар ясад, одамларни чет элларга яширина үтказиш билан шуғулланди. Бу ишнинг ҳам охирни вой бўлди – маълум вақтдан кейин уни яна ҳибса олдилар. Понци бу гал қамоқдан чиққанида бундан бўён қандай яшаш кераклиги ҳақида обдан пухта ўйлаб оладиган ёшда – ўттиз бешда эди.

ХАТЖИЛДДАН ЧИҚҚАН ФОЯ

Понци Бостон шахрига йўл олди. Шаҳрнинг қоқ марказида, итальянлар даҳасида жойлашган боқчолчилик дўконига гумашта бўлиб жойлашди. У шу ерда хўл мева савдоши билан шуғулланувчи бир пулдорнинг қизи – 18

жойлашди. Айни ана шу ерда унинг куни туғди. Понци хатлардан бирига жавоб ёзаётб, хат мұаллифи хатжилдга солиб юборган почта купонига кўзи тушиди. Бундай купонлар 1906 йилги Почта аҳдномаси асосида мумалага киритилган бўлиб, бемалол маркага алмаши мумкин эди. Хат олувлар жавоб ёзиш учун чиқим қимасликлари учун бундай купонларни хатларга илова қилиш расм бўлган эди. Купонларнинг қадри баланд эди. Айтайлик, Францияда сотиб олиб купонларга Россияда бемалол бирон нарса харид қилиш мум-

Биронта ҳам аудиторлик текшируви Карло Понци фирмаси фаолиятида хатолик ва қоидабузарлик топа олмади, чунки ҳисобот барча қоидаларга мувофиқ равишда тузилган, одамлар эса пулларини фирибгарга ўз ихтиёрлари билан топширган эдилар.

кин эди, бунда ярим цент ҳам ютқизилмасди. Биринчи жаҳон урушига қадар бу тизим узлуксиз ишлаб келди, бироқ 1910 йилларнинг охирига келиб хатоликлар учрай бошлади. Жаҳонда танглик, инқироз бошланди ва энг аввало Европа давлатларига даҳл этиди. Шундай бўлди, Испанияда ҳар донасини бир центдан олинган купонни АҚШда донаси шу

яна иккита энг мұхим дастаги – бевосита дебет ва карталар астасекин киритилади. Шу тарика еврозонада жами нақд пулсиз транзакцияларнинг 85% таъминланади. Банклар учун SERA доирасида иш бошлыш рақобатнинг кучайишини билдиради: Италияниң кооператив банклари, немис омонат кассалари ва нидерланд хусусий банклари – уларнинг барчасига бир-бирлари билан мусобақалашига тұғри келади.

2002 йилда Европа ягона нақд валютасининг жорий этилишидан фарқли ўпароқ, тўлов мумаласининг янги даврига қадам кўйилиши кенг жамоатчилик учун деярли сезилмайди. Бироқ у, йирик тўлов бозори ҳақида сўз борганилиги боис, кўпчилик банклар учун мұхим ҳодиса ҳисобланади: ҳар йили Европа Иттифоқи мамлакатларида жаҳон миқёсидаги ҳажмнинг учдан бири – 74 млрд нақдсиз тўловлар амалга оширилади. Банклар ўз IT-бўлинмарини SERA га қайта созлаш учун кўп миллионлик сумма-

нархда бўлган олтига купонга алмаштириш мумкин бўлиб қолди. Бундай пул топиш Понцининг тинчини олди ва у купонларни арzonроққа олиб қимматроққа сотиш учун пулни қаердан олсан экан деб бош қотира бошлади.

ОИЛАВИЙ ПУДРАТ

Понци маҳаллий газетага ишга киритиб кўйган ватандошларидан қарз кўтариб, 1919 йили ўз фирмасини очди. Securities Exchange Company (SEC) деган бу фирманинг Бостон, Нью-Йорк, Манчестер, Нью-Хэмпшир ва бошқа шаҳарларда бўлимлари бор эди. Фирма даставвал 50, кейинроқ эса 100 фоиз даромадга эга бўлган қарз тилхатларини 90 кундан кейин узиш билан шуғулланди. Понци қайси маблағлар ҳисобидан бундай даромадга эриштганлигини ошкор этмас, буни тижорат сири деб кўяқоларди. Бостонда компанияяда бир ҳафта ўтар-уттармас инвестициябозлик авхига чиқди. Фирма дивидендларни вақтида тўларди, бу эса янгидан янги омонатчиларни жалб этади. Июнь ойининг бошларига келиб тушум кунига 1 миллион долларга етди. SEC идораси пулга тўлиб кетди. Том маънода компанияяга доллар ёғиларди. Айёр Понци идора биносини омонат топшириш учун имкон қадар қулагай қилиб, пул олиш учун эса мурракаб қилиб лойиҳалаштирган эди. Пул иккича тўйнук ёки дарчага учралганидан кейингина бериларди. Пулни олиш эса чекланмаган эди. Дивидендларни олиш учун бир неча касса олдидан ўтишга тўғри келарди, шу кассалардан бирига пулни қайта киритма қилиб топшириш мумкин эди. Кўпчилик фуқаролар шундай қилардилар ҳам.

Иши ва даромади баравж, гуллаб-яшнаётган компанияяга маъмурлар қизиқиб қолиши. Бироқ биронта ҳам аудиторлик текшируви хатолик ва қоидабузарлик топа олмади. Зотан одамларни пул олиб келиб топширишга ҳеч ким мажбурламасди, барча ҳисобот эса белгиланган стандартларга мувофиқ равишда олиб бориларди. Аудит текшируларидан бироқ ўтказилаётганда SEC маълум вақт ёпиб кўйилди. Ана шунда роса шов-шув кўтарили, саросима бошланди, юзлаб омонатчилар пулларини қайтариб олиш ҳаракатига тушиб қол-

дилар. Понци ҳамманинг пулини охирги центигача тўлиқ тўлаб, ҳокимиятдан ноҳақ жабр кўрган ва шунинг оқибатида янада катта ишончга сазовор бўлган миллий қаҳрамон даражасига эриши. Лекин бу омадсизликнинг ибтидиси эди. Ана шу воқеадан кейин SEC омонатчилардан бири Понцини судга берди. Бундай қараганда бу дивидендлар вақтида тўламана-

ПОНЦИННИГ ИШИ БАРҲАЁТ ВА ГУЛЛАБ-ЯШНАМОҚДА

АҚШда федерал ва маҳаллий маъмурлар ўз мижозларига ақл бовар қилмайдиган даражада фойдали битимлар тақлиф этатган бир қанча сайларнинг фаолиятини текширимоқдалар. Ҳуқуқни мухофаза қилиш органлари бу ресурсларни бир пайтлар АҚШда «Понци схемаси» деган ном билан шов-шувга сабаб бўлган молиявий фирибгарликнинг он-лайн йўсунидаги тақори деб гумон қилмоқдалар. 2005 йилда очилган 12 dailyPro.com сайтида мижозларга бир неча реклама ресурсларига кирганиллари эвазига кунига 12 фоиз миқдорида самара бериш ваъда қилинмоқда. «Автосерфинг» деб юритиладиган бу схемадан Auto Exchange Trade.com, vegasurf.com номларига ўхшаш бошқа кўплаб сайларда ҳам фойдаланмоқдалар. Ишонувчан одамларни жалб этиш усули оддийгина. SurfCityAutoSurf.com сайтида жўшиб айтилишича, автосерфинг билан шуғулланиш, яъни сайларни кўриб чиқиш билан кунига 100 ёки ойига 3200 доллар ишлаб олишингиз мумкин. 12 dailyPro.com саҳифаларида ҳамжамиятга аъзо бўлиб кириш бепул, аммо бирон нарса ишлаб топмоқчи бўлган иштирокчи камида олти доллар тўлаб аъзолик мақомини ошириши лозим. Инвестицияларнинг энг юқори ҳажми чегараси бирйула олти минг долларни ташкил этади.

Гуллаб-яшнаётган компанияяга маъмурлар қизиқиб қолиши. Улар Понцининг ўтмишини ҳам ковлаб кўриши. 1920 йил 26 июляда товламачилик ва фирибгарлик бобидаги жамики қилмишлари, шу жумладан жиной ўтмиши, Америка ва Канада қамоқларида бўлғанлыги акс этган мақола ёзлон қилинди. Фош этувчи материалларни Понцининг матбуот котиби, маҳшур журналист, жамоат арбоби Мак-Мастерс берган эди. Омад ўз ўйрган ишбилармонни 13 август куни қамоқа олдилар. Терговда унинг найрангларидан 40 миллион омонатчи жабр кўрганлиги маълум бўлди.

Хорижий матбуот материалларидан.

ЕВРОПАДА ЯГОНА ТЎЛОВ ТИЗИМИ ЖОРИЙ ҚИЛИНДИ

28 январдан бошлаб Европада ягона тўлов макони – Европа ягона тўлов тизими SERA (Single Euro Payments Area) амал килмоқда. Кўпчилик эксперслар бу воқеанинг мұхимлигини 2002 йилда ягона европа валютасининг жорий этилганлиги билан киёслашмоқда.

Энди жисмоний ва юридик шахслар Европа тўлов бозорининг миллий чегаралар билан ажратилишига чек қўядиган SERA дан фойдаланиб, маблағ ўтказиш имкониятига эгалар. 27 давлат – Европа Иттифоқи, азсолари, шунингдек Норвегия, Исландия, Лихтенштейн ва Швейцария 330 млн кишилик аҳолига эга бўлган Европа ягона тўлов маконини ташкил қиласи.

Улар Европа банкидаги исталған ҳисобрақамдан фойдаланиб, Европа ичкарисида тўловларни амалга ошириш ва қабул қилиб олиш имкониятига эга бўлдилар. Кредит трансферларидан кейин турадиган нақд пулсиз транзакцияларнинг бошқа

ларни инвестиция қилиб бўлишган.

SERA ни барпо этишга Европа Комиссияси томонидан турткери берилган. У еврозонада ўтказиладиган трансферларга нархларнинг пасайтирилишини талаб қилган, ҳозирги кўринишда SERA Европадаги барча кредит тармоғининг маълум дараҷадаги хизмати ҳисобланади, у 2002 йил июняда SERAни шакллантириш гоясина илгари суриш ишидаги асосий босқич сифатида Европа тўлов кенгаси (European Payments Council)нинг тузилишида ташаббус кўрсатган.

Кўпчилик банклар SERA доирасида трансфер кредитлашга тайёрдирлар: 4 200 дан зиёд молия институти буни ёзма тасдиқлади. Бироқ, эксперсларнинг ҳисоб-китобларига кўра, SERA 2008 йил охиригача кўли билан 2-5% ўтказмаларни амалга оширади.

Хорижий матбуот материалларидан.

PR_602

“WIND OF TIME” МЧЖ
баҳолаш компанияси
Хизматлар лицензияланган

жойига чиқиш билан
**МОЛ-МУЛКНИ
БАҲОЛАШ**

Хизматлар қиймати
мақбул тарзда

Манзил: Охунбоев кўч., 34.
Тел.: 232-28-45, 128-35-64

Хизматлар лицензияланган
«ELIF HISOB» МЧЖ

БАҲОЛАШ КОМПАНИЯСИ

- БАРЧА ТУРДАГИ АСОСИЙ ВОСИТАЛАРНИ
БАҲОЛАШ ВА ҚАЙТА БАҲОЛАШ
- ТИА ВА БИЗНЕС-РЕЖАЛАР ТУЗИШ
- КРЕДИТИН РАСМИЙЛАШТИРИШ
УЧУН ГАРОВ ТАЪМИНОТИ БИЛАН
МОЛ-МУЛКНИ БАҲОЛАШ
- ИПОТЕКА КРЕДИТИ БЕРИШ УЧУН
БАҲОЛАШ

Жойига чиқиш билан
Хизматлар нархи - ҳаммабоп
444-59-60, 181-06-55, 279-08-04, 276-24-88

“HOLIS KONSALT”
консалтинг компанияси

баҳолаш хизматларини тақлиф этади

*асосий фондларни ҲАР ЙИЛГИ ҚАЙТА БАҲОЛАШ
*баҳолаш:
*кумас мулк, бино ва ишшоотлар, тугалланмаган
курилиши
*машиналар, ускуналар, автотранспорт
ва қишлоқ хўжалиги техникасини
*банкнинг гаров таъминотини
*бизнесни
*Устав фондинга хисса сифатидаги муайян объектларни берин
ва расмийлаштириш
Хизматлар лицензияланган

Тошкент ш., Писиров кўч., 4-тор кўча, 16 Омурзак: “Radisson SAS” меҳмонхонаси оркасиза)
Тел./факс: 237-46-94. Тел.: 235-52-79, 341-33-10
E-mail: konsalt2004@mail.ru, holiskonsalt@inbox.uz

«Панорама»нинг 2008 йил 25 апрелдаги сонида «Ҳамма имкониятлар – бухгалтерга» сарлаҳаси остида «Bekas Plus» МЧЖ етакчи мутахассиси Олег КАРИМОВ билан сұхбат чоп этилган эди, у ўкувчиларимизга «1С: Предприятие» дастурини маҳсул ҳамда фирма ходимлари томонидан ишлаб чиқилган, унинг Ўзбекистон учун мўлжалланган янги конфигурацияси – «1С: Предприятие 8.0» тўғрисида сўзлаб берган эди. Сұхбат якунидаги ўкувчиларимиз саволларига жавоб беришга тайёрлигини айтиб ўтганди.

БУХГАЛТЕР ҚИЗИҚМОҚДА

Республикамиздаги кўпгина фирмалар «1С»: дастурни билан биринчи йил ишләтгани йўқ. Шу боис таҳририята анчагина саволлар келиб тушди. Маълум корхона учун дастурни кўллашга тегишли айrim саволларга фирма ходимлари дарҳол телефон орқали жавоб қайташиди. Биз умумийроқ бўлган саволларга берилган жавобларни чоп этганимиз.

– «1С: Предприятие» дастурига нарх қандай шакллантирилади ва фирманинг қандай хизматларни кўрсатади?

– Мен аввалига мақолада айтиб ўтганимдек, Ўзбекистон учун «1С: Предприятие 8.0» – оммавий фойдаланишга мўлжалланган универсал дастур, у турли фаолият турларини амалга оширадиган корхоналарда зўр ишлайди. У тегишлича созланганда, бухгалтерия ва солик ҳисобини тўлиқ автоматлаштиради. Бир хилдаги қарор, одатда, муайян корхонанинг ўзига хос хусусиятлари ва эҳтиёжарини ҳар доим ҳам ҳисобга олмайди, шу сабабдан барча талабларни қондира олмайди, асосийси – ана шу корхона ва унинг бухгалтерия ҳисоби масалаларини ҳал эта олмайди. Намунашвили вариантида ўзгаришлар шунчалик тубдан бўлиши мумкин, дастурни қайтадан ёзишга тўғри келади. Яна бир бор дастур самарали ишлами ва бухгалтерия ҳисобини тўлиқ автоматлаштириши учун, муайян корхона эҳтиёжларидан келиб чиқиб, «1С: Предприятие» лицензион ҳаракат дастурни ўз дастурий ечимларини қўшишига тўғри келишини таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу дегани биз белгиланган масалалар ечимиши излабгина қолмай, балки фойдалироқ вариантиларни ҳам танлаймиз, уларни синап кўрамиз ҳамда хизмат кўрсатиш давомида алмаштириш ва яхшилаш ишларини амалга оширамиз.

«1С» компанияси муайян корхона вазифаларини ҳал этиш учун дастурий маҳсул яратиш мақсадида бизга ҳаракат дастури ва дастагини тақдим этди.

Биз буни муваффақият билан амалга оширямиз. Мижозларимиз эса уларнинг фаолияти хусусиятларини, Ўзбекистон қонунчилиги талабларини ва ҳисобот шаклларни ҳисобга оладиган ҳамда бухгалтерия ҳисобини юритишини юқори даражада автоматлаштирадиган тайёр дастурий маҳсулни олишимоқда.

«Ўзбекистон учун «1С: Предприятие 8.0»да биз дастурнинг доимий кузатувини минималлаштиришга ҳаракат қилдик, конструктор тамоили бўйича маҳсул

«Bekas plus» МЧЖ
Тошкент ш., Фетисов кўч., 1/1
Телефонлар: 291-60-63, 168-58-99.

✓ Мавзуга қайтиб

яратдик, унда бухгалтер ҳисобот шаклларини созлаши, ўз ҳоҳишига кўра дастурга кичик ўзгаришлар кирила олиши мумкин. Бироқ дастурни татбиқ этиши ва созлаш бизнинг каттагина иштирокимизни талаб қиласди. У бизга дастурни татбиқ этиши муддатларини анча қисқартириш имконини беради. Дастуримизга нарх белгилашда буларнинг ҳаммаси ўз аксии топади.

– Қачон «1С: Предприятие» дастури ўзбек тилида чиқади?

– Буни фарх билан айтаман, у яратилди. «Bekas Plus» МЧЖ томонидан «Ўзбекистон учун 1С: Предприятие 8.0» маҳсулни нафақат рус тилида, балки ўзбек тилида ҳам ишлаб чиқилган.

– Нима сабабдан татбиқ этиши ва ўқитиши жараён ҳар доим ҳам осон ва оддий кечмайди?

– Ҳар бир бухгалтер ўз ҳисоб юритиши услубини ишлаб чиқади. Дастурни татбиқ этишда бошқа иш шаклларига қайта созлаш амалга оширилади, бу эса маълум билим ва кўйнкамларни, асосийси ахборотлар ва маълумотларни синковлик билан аниқ киритиши талаб қиласди. Шу боис кўпчилик бухгалтерлар дастурни ўзлаштиришинг дастлабки босқичларида иккита ҳисобни – дастурни ва ўзи учун одатий эски усула юритадилар. Бу ҳол вақтда харажатларни оширади ҳамда маълум қийинчиликларни юзага келтиради.

Аслида дастурни ўзлаштириш қийин эмас, асосан ётиборли бўлиш керак. Кичик мисол келтираман: дастурда маълумотларни киритиши чоғида йўл кўйилган кичик бир хатони топиш учун бутун кун кетиши мумкин, ахборот ўз вақтида, режали ва аниқ тўлдирилганда бухгалтер иши анча енгиллашади, у кўлда ёзиладиган ноижодий межнат қамровидан озод бўлади ҳамда ўз иш вақтидан самарали ва оқилона фойдаланиш имкониятига эга бўлади.

Иш ҳақи блоки тўғри созланганда унинг ҳисоб-китобига бир неча сония кетади, фақат битта тугма босилиди холос.

– Дастур ишига вируслар таъсири бўладими?

– Йўқ. Агар тўхтаб қолиш юз бераб, натижада файл ишдан чиқсан бўлса, у ҳолда дастурдан тўғри фойдаланилганда, маълумотлар ўз вақтида хотирага сақланганда, ҳаммасини сарф ва йўқотишларсиз қайта тиклаш осон бўлади. Биз мижозларимизга ҳисобни бепул қайта тиклаб берамиз.

– Бир дастурга бир нечта ташкилотни киритиш мумкини?

– «Ўзбекистон учун 1С: Предприятие» умумий ахборот базасида бир нечта ташкилотнинг турли хилдаги ҳўжалик фаолияти бухгалтерия ва солик ҳисобларини юритиши имконини беради. Бунда ҳар бир ташкилот ҳисоби бошқалардан алоҳида ва маҳфий тарзда амалга оширилади.

– Мазкур дастур учун қандай техник таъминот талаб этилади?

– Pentium – 1300Гц, ОЗУ – 512Гц, 40Мб дан кам бўлмаган параметрларга эга («Windows XP» ОС талабларини ҳисобга олган ҳолда) компьютер керак бўлади.

15-17 май кунлари «Ўззексомарказ»да ўтказилган «Ахборий технологиялар» 2-миллий кўргазмасида дастуримиз билан яқиндан танишиш мумкин бўлди. Унда «Ўзбекистон учун 1С: Предприятие 8.0» дастурининг тақдимот маросими ўтказилди, унда биз барча саволларга жавоб қайташига ҳаракат қилдик, конструктор тамоили бўйича маҳсул

Любовь БАГДАЛОВА.

www.pc.uz - Ўзбекистон компьютер бозоридаги талаб ва тақлиф

Компьютеры и оргтехника, комплектующие и аксессуары
Оптовая продажа продукции HP, Canon, Panasonic, Samsung и XEROX
Принтеры, фотопринтеры, сканеры, копиры и многофункциональные машины
LCD мониторы Samsung 17" и 19" (3 г. гарантии)
Телефоны и радиотелефоны Panasonic
Картриджи к принтерам и МФУ
ЧП «KM SUBSYSTEMS»
ул. К. Ярматова, 14, 2-этаж
Tel.: 2457176, 2459444, 2449916. Тел./факс 2449916
E-mail: kmj@sarkor.uz

“INTEGRAL ASIA”

Ноутбуларнинг янги туркуми!!!

Универсал ва функционал Vostro

Ёркин, енгил ва жуда мобил Latitude D430

Ультраингичка портатив XPS M1330

факат Dell Inc. ягона дистрибутори “INTEGRAL ASIA” МЧЖда

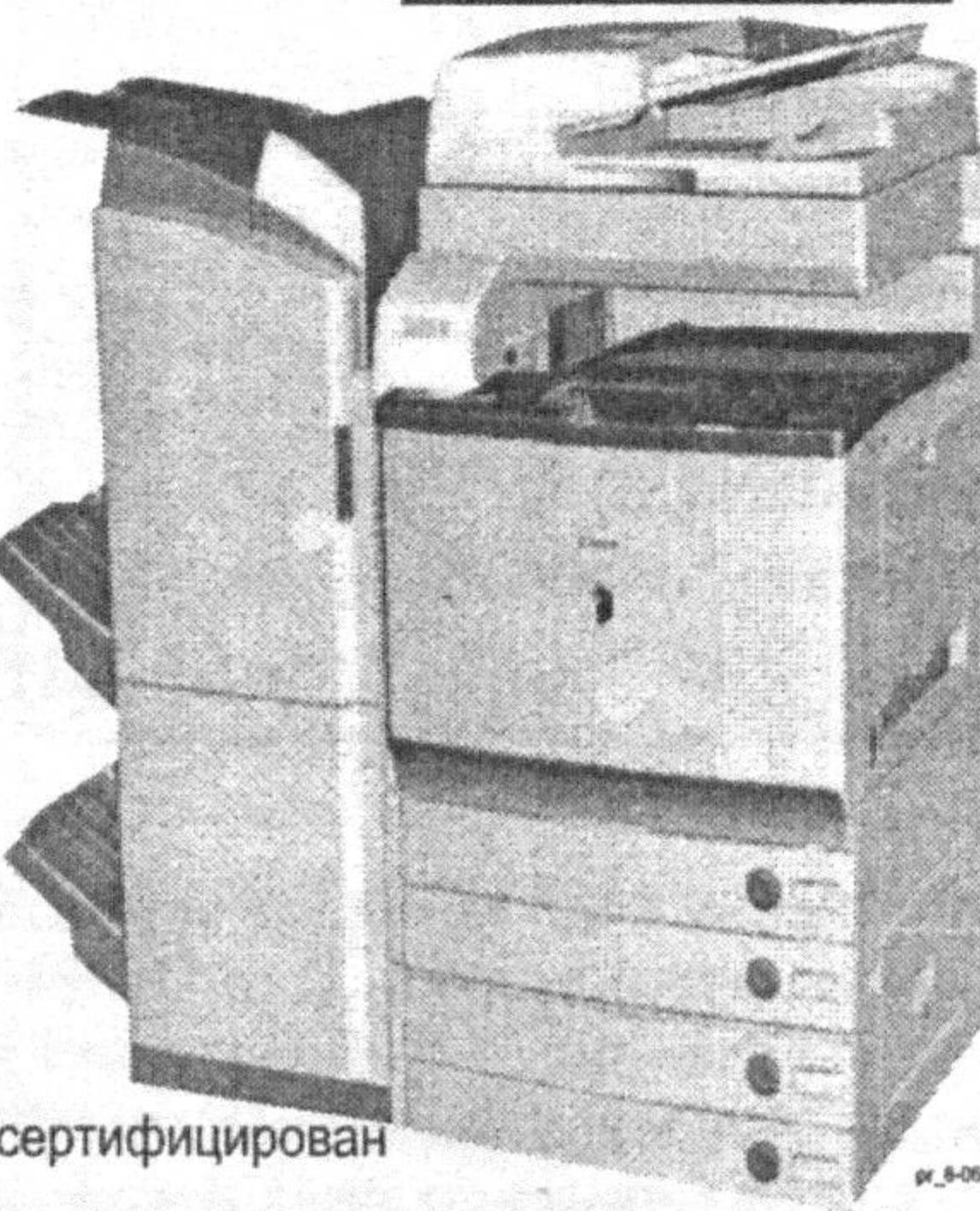
Тел.: 120-30-27, 120-30-28, факс 120-30-26

СИСТЕМЫ ЦВЕТНОЙ ЦИФРОВОЙ ПЕЧАТИ ДЛЯ ОПЕРАТИВНОЙ ПОЛИГРАФИИ

OKI Canon EPSON

PRINTING SOLUTIONS

- Разрешение до 1200 x 1200 dpi
- Формат печати А3+
- Плотность бумаги до 300 гр/м²
- Простое и понятное меню на русском языке
- Улучшенная цветопередача
- Печать на текстурированных носителях
- Гибкая система скидок
- Со склада в г. Ташкенте
- Различные модели
- Гарантия производителя
- Индивидуальный подход к каждому клиенту

Товар сертифицирован

СП “SyTeCo” тел.: 241-87-00, 241-87-27

ЎЗР САВДО-САНОАТ ПАЛАТАСИННИГ МАРКАЗИЙ АРХИВИ КУЙИДАГИ ХИЗМАТ ТУРЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ:

- Саклаш учун корхоналар ҳужжатларини қабул қилиш
- Ҳужжатларга илмий-техник ишлов бериш (йўқ қилиш)
- Бухгалтерия ҳужжатларини муқовалаш

Хойига чиккиш билан

Бизнинг манзил: Тошкент ш., Бухоро кўч., 6-й

Тел.: 232-25-40, 233-26-90 arhivtp@rambler.ru

(мўлжал: Амир Темур хиёбони, шахар статошарма биноси орқасида, ЎзР Савдо-саноат палатасининг 2 қаватли биноси, “UNITEL” биноси рўпарасида)

• РЎЙХАТЛАР

*Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2008 йил 5 майдаги қарорларига асосан Чилонзор туманинадаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи Қарор рақами
“NAYOT”

BO-STONI” XK 10-0811/4540-t

“MIR-ALI” МЧЖ 10-0811/4541-t

“SIRDARYO-

RISAN” МЧЖ 10-0811/4542-t

“JULIANA

VIDEO” XK 10-0811/4543-t

“REVIVE

SYSTEM” XK 10-0811/4544-t

“BT DISTRIBUTION

NETWORKS” МЧЖ 10-0811/4545

“FUR-SER-

BARAKAT” XK 10-0811/4546-t

“SAFIYA-

UMID” МЧЖ 10-0811/4547-t

“YOKUB-BUNI-

YODKOR” МЧЖ 10-0811/4548-t

“ZIYO-QURILISH-

TRANS” МЧЖ 10-0811/4549-t

“VASH-USKO” XK 10-0811/4550-t

“UMAR-ALOQA-

SERVIS” МЧЖ 10-0811/4551-t

Мазкур корхоналарнинг муҳр ва бурчак тамгалари ўз кучини йўқотган деб топилсин. Чилонзор тумани Ҳокимияти корхоналарнинг тугатиш комиссияси эълони чоп этилган санадан эътиборан барча даъволар 2 ой муддат ичиди Тошкент ш., Ҳалқлар Дўстлиги кўчаси, 50-уй манзили бўйича ҳамда 276-75-23, 276-90-30 телефонлари орқали қабул қилинади.

*Тошкент шаҳар ҳўжалик суди томонидан 2008 йил 13 майда Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 53-моддасига мувофиқ Бектемир туманинадаги қуйидаги ҳўжалик юритувчи субъектларни тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинди:

Корхона номи Қарор рақами
“MARXBAB ZAYNIDDIN

SAVD” XK 10-0805/5039

“DILSHODA

YULDUZ” XK 10-0805/5038

Мазкур корхоналарнинг муҳр ва бурчак штамплари бекор қилинади. Кредиторлар даъволарини тақдим этиш учун ушбу эълон босилган кундан бошлаб 2 ой муддат белгиланган. Кредиторлар даъволари қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент ш., Бектемир тумани, Х.Бойқаро кўчаси, 2-уй.

Тел. 295-02-80.

AGATA IMPLEX LTD

TOSHIBA нинг ЎЗБЕКИСТОНДАГИ РАСМИЙ ДИСТРИБҮТОРИ

TOSHIBA
Leading Innovation »

НОУТБУКЛАР

Satellite
уй ва оғис учун
L30-113, L40-13G, A100, A200, P100, U300

Portege R500-10J
Оғизлият атни
979 гр!!!

Tecra
корпоратив
вчим
AB-103, AB-104, AB-185

2-3 йилга
кафолат

Руслаштирилган лицензион
дастурий таъминоти

“MEMORU Technology Central Asia” МЧЖ
Тошкент ш.,
А.Темур 1 шоҳкӯчаси, 6-уй, 729-хона

ДИЛЕРЛАРИМIZ:
233 54 66
232 24 47

233 05 00
fax 236 79 02

Тошкент ш.,
Шахрисабз кўч., М-1 “Б”
www.agatagroup.com

Товар сертификатланган

E·Х·Р·О ELECTRONICA
UZBEKISTAN

1-нчи Ўзбек халқаро
КЎРГАЗМАСИ

«ЭЛЕКТРОНИКА ВА ТЕХНОЛОГИЯЛАР»

Ташкилотчи:

Маросимнинг расмий очилиши
2008 йил 3 июнь соат 11.00 да

Кўргазманинг ишлаш вақти:

3 июнь 11.30-18.00 | 4 июнь 10.00-18.00 | 5 июнь 10.00-16.00

Ўзбекистон, 100015, Тошкент, Ойбек кўч., 20
Тел.+(998 71) 113 01 80, факс + (998 71) 2525164, e-mail: post@ite-uzbekistan.uz

www.ite-uzbekistan.uz

O'ZKABEL

МАРКАЗИЙ ОСИЁДАГИ
КАБЕЛЬ-ЎТКАЗГИЧ МАҲСУЛОТИ
ИШЛАБ ЧИКАРУВЧИ ЭНГ ЙИРИК ЗАВОД

КЕНГ АССОРТИМЕНТ
100% лик СИФАТ КАФОЛАТИ

"Узкабель" ОАЖ КК. Манзил: Ўзбекистон Республикаси,
Тошкент ш., 100041, Ф.Хўжаев кўч., 2
Тел./факс: (+99871) 262 02 86, 262 13 33
marketing@uzkabel.uz www.uzkabel.uz

МДҲдаги ЭНГ ЙИРИК ИШЛАБ ЧИКАРУВЧИЛАРДАН БИРИ

**НДИЖОН
КАБЕЛЬ
ЗАВОДИ**

ТОВАР СЕРТИФИКАТЛАНГАН

**РЕАЛ НАРХЛАР БЎЙИЧА
СИФАТ ВА КАФОЛАТ**

TÜV
CERT
EN ISO 9001

Тошкент ш., М.Жалил кўч., 92. Тел.: 150-11-77 (кўптармокли), 150-55-66 e-mail: tashkent@ak.uz, www.cable.uz

"Sanar Motors" МЧЖ KIA Motors нинг Ўзбекистондаги расмий дилери

Optima \$ 30 990
Sportage \$ 32 990
Carenс \$ 30 990
Cerato \$ 23 990

Товар сертификатланган
pr_7-42-04

KIA MOTORS
The Power to Surprise

Автосалон: Тошкент ш., Х.Абдуллаев кўч., 54А, "Буюк ишак йўли" метро бекати.
Тел.: 323 2566, 140 0061/62, 175 6975.
www.kiamotors.com

Барча автомобиллар божхонада расмийлаштирилган

РАСМИЙ ДИЛЕР
"УЛЬЯНОВСК АВТОМОБИЛЬ ЗАВОДИ" ОАЖ
"VOSTOK RUS AUTO" МЧЖ ХИЙК

Тошкентдаги омбордан УАЗ русумидаги
барча автомобиллар ва ишлаб
чиқарувчидан эҳтиёт қисмларни сотади

UAZ Patriot Classic,
UAZ Patriot Comfort,
UAZ Patriot Limited

UAZ Hunter

Комбинацияланган УАЗ-3909 фермер
Яхлит металли фургон УАЗ-3741
Махсус юк ва йўловчи ташувчи УАЗ-39625
Микроавтобус УАЗ-2206
Санитар автомобили УАЗ-3962

Бортли УАЗ-3303

Тел./факс: 279-30-57, 279-30-58. Манзил: Тошкент ш., Х.Дўстлиги кўч., 27.

E-mail: vostokrusavto@bk.ru

МЕТАЛЛОПРОКАТ

ЛИСТ	ХОЛОДНОКАТАНЫЙ	от 0,5 до 0,8 мм	ст. 08КП
	ГОРЯЧЕКАТАНЫЙ	от 2 до 25 мм	ст. 3сп5, 40Х, 65Г
КРУГ	НЕРЖАВЕЮЩИЙ	от 1 до 6 мм	12Х17, 12Х18Н10Т
	от 16 до 130 мм	12Х18Н10Т	
ЖАРОПРОЧНЫЙ	от 30 до 250 мм	20-30Х13, 23Х18Н10	
	от 13 до 260 мм	ст. 3, 10-45, 20Х-40Х	

Тел.: 255-76-74, 281-35-61. Факс 254-94-95

Rutrans & Partners

Голландиянинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси

DICKIES компаниясининг
Ўзбекистондаги расмий вакили**Ишчи ва
маҳсус кийим****Ишчи
ва маҳсус пойабзап****Ёнғинга
қарши ускуналар****Маҳсус кийим
аксессуарлари****Шланглар ва
бутловчи қисмлар**

Товар сертификатленган

Манзил: Тошкент ш., Юнусобод тумани, Ниёзбек йўли кўч., 1, 4-кават, 11-хона.
www.rutranspartners.com
e-mail: by.rutranspartners@rambler.ru
Тел.: (+99890) 325-6043 (99871) 234-1843**ДИККАТ!!!****"Ўзбекэнерго" ДАК ички аудит хизматининг раҳбари
лавозимида танлов зълон қилади.**

Номзодларга талаблар:

1. Аудиторнинг малака сертификатига эга бўлиши;
2. ЎзР олий ўкув юртларида олинган олий маълумотга ёки хорижий давлатнинг таълим муассасасида олинган ва ЎзР қонунчилиги га мувофиқ ЎзРдаги маълумотга эквивалент деб эътироф этилган олий маълумотга эга бўлиши;
3. Бухгалтерлик ҳисоби, аудит, молия ёки солиқ назорати соҳида охирги ўн йил ичидаги камидаги иккича ишларни амалий иш стажига эга бўлиши керак.

Мурожаат учун манзил: Тошкент ш., Хоразм кўчаси, 6-йи,
мўлжал – Марказий офицерлар уйи рўпарасида,
телефонлар: 236-69-37, 236-60-81, 236-69-42.**• РЎЙХАТЛАР**

"Тошкент шаҳар хўжалик суди томонидан 2008 йил 6 майда
Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 53-моддаси
га мувофиқ Яккасарой туманидаги куйидаги хўжалик юритувчи
субъектларни тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинди ва тугатиш
ҳаракати бошланди:

Корхона номи

"INTER OZARIA" МЧЖ

Қарор рақами

10-0821/4520

"SOG'LIK BA NI EM" МЧЖ

10-0821/4519

"EXTREME BUILDING KLASS" МЧЖ

10-0821/4518

"KOLORIT" МЧЖ

10-0821/4517

Мазкур корхоналарнинг дебитор ва кредиторлик дъяволари 2 ой муддат
мобайнида Яккасарой тумани Ҳокимияти тугатиш комиссияси томонидан
қабул қилинади. Корхоналарнинг думалоқ муҳр ва бурчак тамғалари
бекор қилинади.

Тошкент вилояти хўжалик суди
нинг 2008 йил 14 декабрдаги 11-
0809/5788-сонли ажримига асосан
Зангиота туманидаги "ORLAN-
AGRO" ФХ соддалаштирилган тар-
тибда банкрот деб иш юритиш учун
қабул қилинганлиги муносабати
билин кредиторларнинг 1-йилиши
2008 йил 26 май соат 11.30 да ҳамда
2008 йил 27 май соат 11.00 да Зан-
гиота туман ДСИ биносида сайёр
суд маълиси бўлиб ўтади. Ушбу кор-
хонага алоқадор шахслар ва кор-
хоналар 1 ой давомида ўз мурожа-
атларини куйидаги манзилга бил-
диришлари мумкин: Зангиота туман-
и, Эшонгузар К.Ф.И., Охунбоев кўчаси,
23-йи, Зангиота туман ДСИ биноси. Тел. 270-70-31.

TS БУХГАЛТЕРИЯ - БЮДЖЕТ
Комплекс бухгалтерия + иш ҳаки
Хисобини бюджет ва маҳсус хисобвараклар
бўйича юритилиши

285-шакл - алланалар қайдномаси;
292-шакл - жорий хисобвараклар
ва хисоб-китоблар дафтари;
294-шакл - касса ва ҳакиий
харажатлар дафтари;
296-шакл - товар-моддий бойликларнинг
сони ва мидори хисобини юритиш дафтари;
308-шакл - бос журнал дафтарини,
шунингдек ОX-1, ОX-2, РХ-2 хисоб-китобларни
чоп этишини автоматик тайёрлайди.

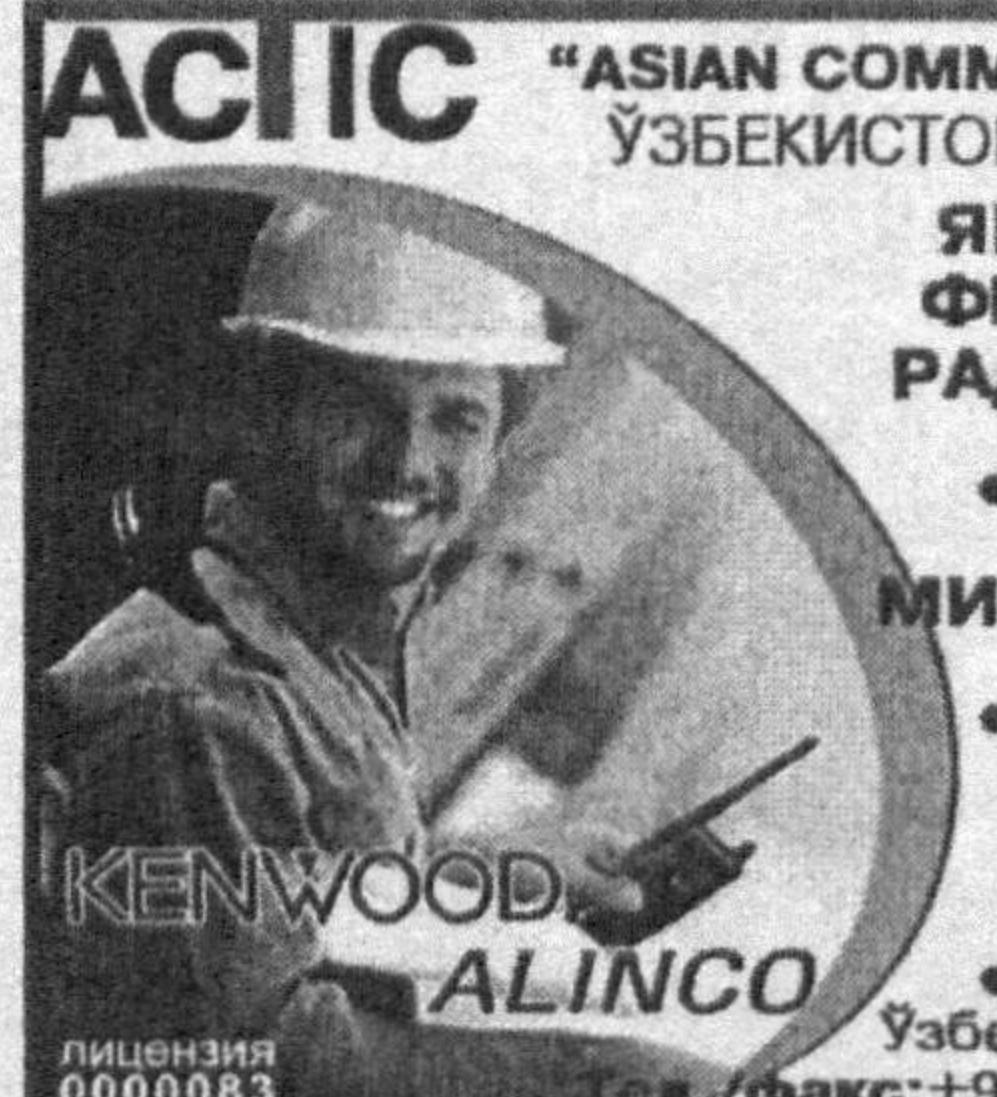
"TETRASOFT" ИИЧФ

**Хўжалик хисобидаги
корхоналарнинг бухгалтерия
хисобини автоматлаштириш
бўйича комплекс дастур**

TS БУХГАЛТЕРИЯ
Комплекс бухгалтерия + иш ҳаки
Ишлаб чиқариш
Савдо
Хизматлар

Ташкилти техника ва
компьютерларга хизмат
курслари, картриджларни тўлдириши

Тел./факс (371) 246-91-90
Тел.: 127-29-00, 301-51-64
E-mail: tetrasoft@sarkor.uz

"ASIAN COMMUNICATION TRANSPORT INVEST COMPANY"
ЎЗБЕКИСТОН-АМЕРИКА-СИНГАПУР КЎШМА КОРХОНАСИ
ЯПОН ВА АМЕРИКА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ
ФИРМАЛАРИНИНГ РАДИОАЛОҚА УЧУН
РАДИОСТАНЦИЯЛАРИ (РАЦИЯЛАРИНИ
ЕТКАЗИБ БЕРАДИ)

- РАДИОСТАНЦИЯЛАР ВА
МИНИ-АТСЛАРНИ МОНТАЖ КИЛАДИ ВА
СОЗЛАЙДИ
- РАДИОСТАНЦИЯЛАРНИ
ТАЪМИРЛАДИ ВА УЛАРГА ТЕХНИК
ХИЗМАТ КЎРСАТАДИ

Ўзбекистон, Тошкент ш., У. Носир кўч., 60, 1
Тел./факс: +998 71 253-0276, 253-3176. E-mail: kuant@ips.uz

1C: ПРЕДПРИЯТИЕ

Бюджет ва хўжалик хисобидаги
корхоналарнинг бухгалтерия,
иш ҳаки ва омбор хисобини
тўла автоматлаштириш.

ҮРНАТИШ*КУЗАТИШ*ҮҚИТИШ
Наманган шаҳар, У. Носир кўчаси, 7-й.
Тел.: (+998 69) 226-15-63, 270-13-13

1C:ПРЕДПРИЯТИЕ

- Корхоналар фаолиятини
автоматлаштириш
- 1С фирмаси дастурларини
етказиб бериш
- Намунали конфигурацияларни
жорий этиш
- Ихтисослаштирилган
конфигурацияларни ишлаб чиқиш
- Үрнатиш, ўқитиш, жойга бориш

Базавий версиялар
Стандарт ва малака
версиялари
Тармоқ версиялар
SQL учун версиялар

- **Бухгалтерия**
- Иш ҳаки ва кадрлар
- Савдо ва омбор
- Молиявий
режалаштириш
- Соликлар ва
хисботлар
- Ишлаб чиқариш
ва хизматлар

1C:ФРАНЧАЙЗИНГ «UniSOFT»

Амалий дастурий таъминот бўйича мажмуавий хизмат кўрсатиш
273-95-95, 273-30-18, 186-30-18, 273-97-12, 278-97-41
Манзил: Тошкент ш., Катортол кўч., 60, 705-хона

FILOSOFTIKA

**“1C:Предприятие 8” платформасида корхоналарни
комплекс автоматлаштириш**

- Ўзбекистон учун намунавий конфигурациялар:
- 1С:Бухгалтерия 8
- 1С:Иш ҳаки ва Ходимларни бошқариш 8
- 1С:Савдони бошқариш 8
- 1С:Ишлаб чиқариш корхонасини бошқариш 8
- Татбиқ этувчи лойиҳаларни малакали бошқариш
- Маслаҳатлар ва фойдаланувчиларни ўқитиш
- Якка тартиба ёндашув
- Сертификатланган мутахассислар

Тошкент ш., Афросиёб кўч., 12-83
info@filosoftika.uz
www.filosoftika.uz

Кўйидаги телефонлар
орқали бепул такдимотта
буормат беринг
(+998 71) 2521520, 2560789

1C:ПРЕДПРИЯТИЕ 8

Кредит уюшмалари ассоциациясининг стабилизацион фондиди “Альянс Гарант”

“Альянс Гарант” стабилизацион фондиди кредит уюшмалари аъзолари бўлмиш жисмоний ва юридик шахслар омонатларини химоялашни таъминлаш орқали Ўзбекистон Республикаси кредит уюшмалари тизимини янада ривожлантириш максадида барпо этилган. “Альянс Гарант” фаолияти хавфисзлик ва ишончлиникнинг юқори стандартларига жавоб берувни Ассоциация аъзолари бўлмиш қўйидаги кредит уюшмалари дагина юридик ва жисмоний шахслар депозитлари сақланишини кафолатлади:

**Фойдали фоизлар ва омонатларнинг хавфисзлиги
сизнинг эртанги кунга ИШОНЧИНГИЗДИР!**

1. "Авиценна" КУ, Бухоро ш. 8 365 224 60 49
2. "Кредо" КУ, Бухоро ш. 8 365 223 63 57
3. "Инъом" КУ, Жиззах ш. 8 372 222 30 68
4. "Ишонч" КУ, Жиззах ш. 8 372 771 64 65
5. "Ласточка" КУ, Навоий ш. 8 436 225 45 82
6. "Мадор" КУ, Кўйқон ш. 8 373 558 13 74
7. "Нурафшон" КУ, Фарғона вил. 8 373 529 14 23
8. "Осиё Траст" КУ, Тошкент ш. 361 58 00
9. "Фаровон" КУ, Термиз ш. 8 376 222 44 41
10. "Ташаббус" КУ, Фарғона ш. 8 373 224 11 56
11. "Таянч" КУ, Наманган ш. 8 369 226 63 29

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2008 йил 13 майдаги ҳал қилув қарорларига асосан Мирзо Улуғбек туманидаги содлаштирилган тартиб бўйича банкрот деб эътироф этилган ва тугатиша оид иш очилган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	Карор рақами	Тугатиши бошқарувчиси
“ВОЙМИНАММАД” МЧЖ	10-0802/4986	С.Кахаров
“NSB SERVIS” ХК	10-0802/4983	О.Умаров
“G’AYRAT KAPITAL” МЧЖ	10-0802/4985	А.Хожиев
“MEGASOK” МЧЖ	10-0802/4987	С.Кахаров
“VAYUG” МЧЖ	10-0802/4984	А.Хожиев

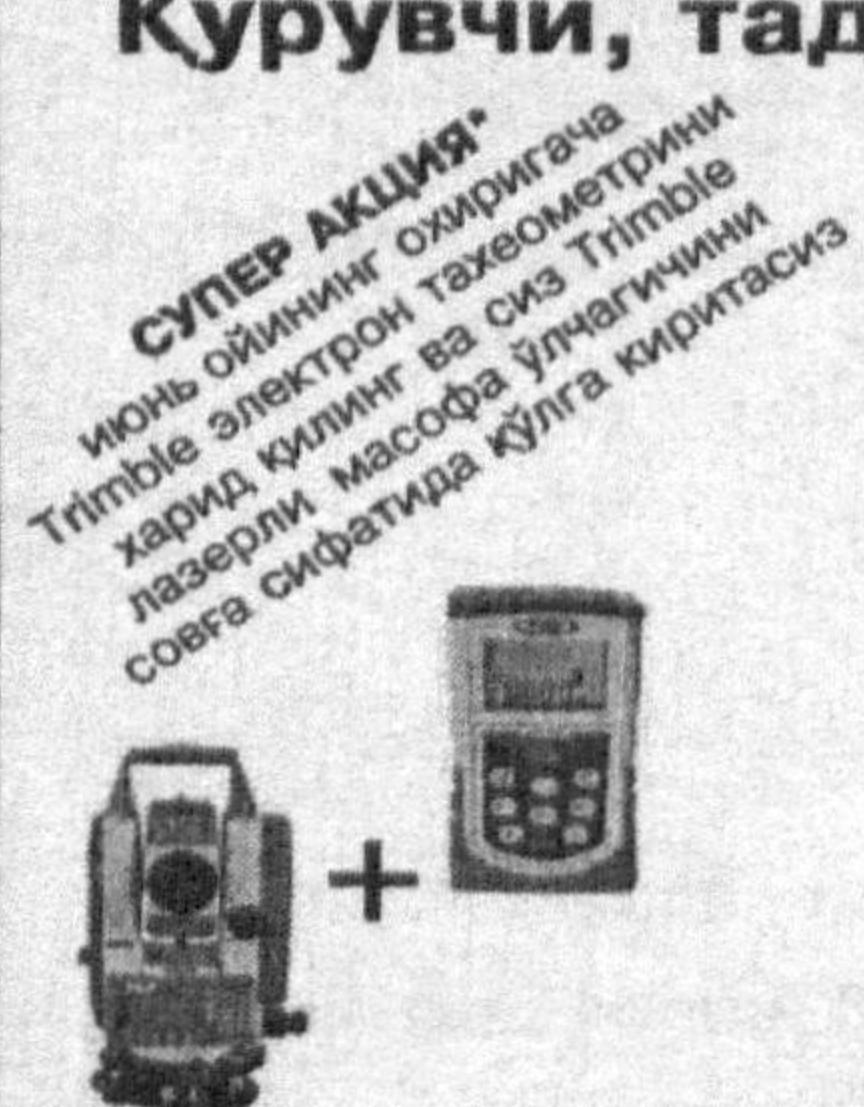
Мазкур корхоналарнинг думалоқ мухр ва бурчак штамплари, шунингдек давлат рўйхатига олинганини тўғрисидаги гувоҳнома ва барча таъсис ҳужжатларининг асл нусхалари бекор қилинади. Ушбу корхоналарга нисбатан талаб ва таклиф ҳамда эътироzlар эълон чиқсан кундан бошлаб 1 ой давомида Тошкент ш., Раҳматуллин кўчаси, 314-уй, Мирзо Улуғбек туман ДСИ биноси, 209-хонада қабул қилинади. Тел. 262-17-82.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 2008 йил 14 майдаги 11-0819/5789-сонли ажримига асосан Янгийўл шаҳридан “ИШОНЧ-ПАРДОЗ-КУРИЛИШ” ХКга нисбатан содлаштирилган тартиб бўйича банкрот деб эътироф этиш юзасидан иш юритви бошланган. Мазкур корхонага нисбатан банкротлик иши юзасидан кузатув жараёни бошланди. Корхона кредиторларининг йиғилиши 2008 йил 24 май соат 10.00 да ҳамда банкротлик иши юзасидан суд жараёни 2008 йил 26 май соат 11.00 да Янгийўл шаҳар ДСИ биносида бўлиб ўтади. Тел.: (код 8-370-60) 2-2630.

Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2008 йил 12 майдаги 10-0811/3166-сонли ҳал қилув қарорига асосан Чилонзор туманидаги “Grand Tob Savdo” МЧЖ банкрот деб эълон қилинди ва тугатиша оид ишлар бошланди. Тугатиши бошқарувчиси этиб Чилонзор туман ДСИ ходими Т.Хайрутдинов тайинланган. Корхонага думалок ва бурчак шаклидаги мухр ва штамплари бекор қилинди. Ушбу корхонага алоқадор шахс ва корхоналар 2 ой давомида ўз мурожаатларини Тошкент ш., Х.Дўстлиги кўчаси, 51а-уй, Чилонзор туман ДСИ биносида билдиришлари мумкин. Тел.: 276-98-22, 276-98-24.

Хоразм вилояти хўжалик судининг 2008 йил 18 февралдаги 22-0802/1474-сонли ажримига асосан Кўшкўпир туманидаги “Ибрат-Сервис” ХФ ҳамда 22-0802/1475-сонли ажримига асосан “Сабруз” ХФни банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, уларга нисбатан “Банкротлик тўғрисида”ги Конуннинг тугатиши таомили қўлланилган. Кредиторларнинг навбатдаги йиғилиши 2008 йил 31 май соат 11.00 да ва 11.30 да Хоразм вилояти Кўшкўпир туман ДСИ биносида ўтказилди. Корхоналар бўйича тугатиши бошқарувчиси этиб З.Бобониёзов тайинланган.

Курувчи, тадқиқот ва кадастр ташкилотлари дикқатига!

СУПЕР АКЦИЯ:
ионъ ойининг охиригача
харди электрон тахеометрии
лазерлар масофа ўчгаргични
созга сифатидаги кўлга киритасиз

- курилишда ишлатиладиган ўлчов-тадқиқот асбоб-ускуналари;
- бузмасдан текшириш ва техник диагностика ўлчов асблоблари;
- 2D ва 3D лазер сканерлар;
- лазер ва GPS системалари қўллаш асосида машиналарни автоматик бошқарув (тракторлар, экскаваторлар, грейдерлар, бульдозерлар, асфальт ётқизувчи техника, ер текисловчи ва бошқалар);
- оптик, лазерлар, рақамли нивелирлар ва теодолитлар;
- лазерли масофа ўлчагичлар, пўлат ва фибергласс узунликни ўлчови рулеткалар;
- электрон тахеометрлар, GPS/ГЛОНАСС(GNSS) системалар;
- шахсий ва автомобиль навигаторлар
- навигацион системалар ва ҳаракатланувчи объектларни масофадан кузатиши системалари.

Манзил: 100011, Тошкент ш., Навоий кўчаси, 2а. Тел: 2414631, 2415360 Факс: 2415369

Web site: www.geoinform.uz E-mail: info@geoinform.uz

Махсулотлар сертификатланган, хизматлар лицензияга эга

Истиқодий-хукукий газета
НОРМА МАСЛАҲАТЧИ

2008 йил 1-майда чиқарилади

ТАССИСЧИ “Norma Hamkor” МЧЖ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига рўйхатга олинди.

Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРХОД КУРБОНБОЕВ

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100000, Тошкент ш.,
Х.Олимжон майд., 10а.
E-mail: pogmapress@mail.ru

Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаси-назария мос келавермайди. Чоп этилган тасвислар, тушунтиришлар, жумжалар, фактлар, статистик маълумотлар, реклама эълонларининг аннексига жавоблагарлик материал муаллифи зинмаси юланади.

Таҳририят огоҳлантирилди, газетамизда мавжуд ахборотдан фойдаланганлик, фойдаланмаганик ёки мувофиқ равнишида фойдаланмаганик билан болгик ҳар қандай ҳаракатлар ва/ёки оқибатлар учун таҳририят жавоблагар эмас. Таҳририят муштарайи

“Норма маслаҳатчи”да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босини, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат “Norma” МЧЖ билан тузилган шартнома асосида ўйл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитлар ёрдамида “O’zbekiston” нашриёт-матбая ижодий ўй босмахонасида босилди (Тошкент ш., А.Навоий кўч., 30).
Буюктара J5305, Алади 6555. Баҳоси келишилган нарҳда
Газета 2008 йил 22 майда соат 19.45 да топширилди.

НОРМА МАСЛАҲАТЧИ